

Id.z.

+

16
Kauff
hebt Miethe nicht auff/
SIVE
COMMENTATIO,

Ad L. Emptorem 9. Cod. de loc. & cond.

QVA

Communis sententia & hinc enata vul-
garis parcemia:

Kauff geht vor Miethe:

Denuò & fufius refellitur;

AUCTORE

HERMANNNO ZOLLIO,

ICto, Confiliario Haffiaco & Professore Juris in
Academiâ Haffo-Schaumburgicâ Primario.

Anno *1705.*

FRANCOFURTI & LIPSIAE,

Prostat NICOLAI FORSTERI, Bibliopel. Hannov.

RINTHELII,

Sumptibus & Typis HERMANNI AUGUSTINI ENAX, Acad. Typ.

Cicero.

In disputando non tam auctores
quam rationis momenta quaerenda sunt, nec multitudo errantium ullum affert errori patrocinium.

PRÆFATIO.

Interpretes *Ju-*
ris Romani, uti nemini in jure
vel parum versato ignotum
est, inter modos finiendi loca-
tionem referunt, si res locata
alienetur aut vendatur, ideo-
que alienatione aut venditione
rei locata ipso jure firmi loca-
tionem & singularem succes-
sorem contractui locationis

stare non teneri, sed conductori propter intempestivam
expulsionem tantum adversus locatorem actionem ad
interesse competere, nisi pro observatione contractus
hypotheca sibi prospexerit, uno ore docent, ac tradunt.
Quæ quidem sententia adeo in foro invaluit, ut etiam

in vulgarem paræmiam: *Kauff geht vor Miethe: abierit.* Sed cum hanc sententiam jam dudum erroneam deprehendissem, publica quadam disputatione An. 1687. hic habitâ perspicuè satis, ut mihi quidem videtur, errorem istum ostendi. Uti autem communes & trivias sententias in dubium vocare egrè ferri solet, ità etiam contigit, ut theses nostræ à VIRO Consultissimo & Excellentissimo Domino OTTONE PHILIPPO ZAUNSCHLIFFERO, Jcto in Marpurgensium Academia celeberrimo, affine nostro honoratissimo, per vindicias communis sententiæ fuerint impetite, his ego An. 1690. refutationem opposui, quam Consultissimus Dominus ANTAGONISTA per vindicias vindiciarum An. 1691. elidere conatus est. Quibus ego quidem tempestivam responsonem debebam, sed aliis occupationibus tunc temporis impeditus hanc stationem negligere coactus fui, & quia mentem meam me satis explicuisse mihi videbatur, cum viro amicissimo serram contentionis ulterius reciprocare animus non erat, unde factum est, quod Excellentissimus Dominus ANTAGONISTA moram hanc pro tacita responsonis renunciatione non immeritò accipiens totam nostram collationem de genuino sensu legis 9. Cod. de loc. & cond. An. 1698. recudi & doctissimis suis scriptis & tractatibus jamdum inseri curaverit. Sed cum postea omnibus paulò accuratius perlectis & perpensis deprehenderem, me textus qui de expulsionem conductoris loquuntur, paulò benignius, quam rigor Juris Romani efflagitat, exposuisse, ideoque omnem scrupulum

vin

vindicis non ademisse, operæ pretium esse duxi in
majorem veritatis elucidationem argumentum hoc
de intempestiva expulsionem conductoris, præsertim,
cum istud in foro satis frequens, & secundum
ANTONII FABRI de Error. pragm. decad. 26.
error. 8. num. 1. Sententiam errores, qui in foro
invalescunt, periculosiores sint, quàm qui in scho-
la, ad incudem revocare & errorem communem
magis perspicuè & clariùs, quàm hactenus forsitan
factum est, adductis eum in finem ipsis fontibus,
quibus communis & mea sententia eidem contraria
fundatur, in aprico ponere. Quod quidem tanto
melius & explicatius me facturum esse arbitratus
sum, si thema aliquod, in quo totum hoc argumen-
tum, quasi in summa & breviter ob oculos ponitur,
præmittam, illudque distinctè per textus & juris
rationes comprobem & illustrem, notatis simul nevis
ipsius Juris Romani, qui in hoc argumento
accurrunt,

The-

Thema.

Non alienatione aut venditione rei locatæ, sed expulsionione Conductoris I. Et quidem ejus tantum, qui prædium rusticum seu fundum conduxit & colonus appellatur, locatio Jure Civili finitur II. Cum enim ex ejusdem juris supposito Conductor, maxime autem colonus, non possideat III. Ideoque ei expulso remedium recuperandæ possessionis non detur IV. Et emtor similive singularis successor tali expulso colono ad interesse agenti stare non teneatur, nisi ea lege, ut colonus in eadem conditione maneat, emerit. V. Licet quidem Emptori similive successori singulari colonum
etiam

etiam ante finitum tempus locationis, si potest, propria autoritate VI. Adeoque etiam resistentem per vim impunè expellere VII. Et hoc modo locationem finire necesse est. VIII. Colonus tamen intempestivam illam expulsionem pati & singulari successori cedere non tenetur IX. Sed expulsionem resistere & iudicio conventus exceptione contractus nondum finiti, uti locatorem ejusque heredem X. Ita etiam successorem ejus singularem removere potest XI. Præterea colonus ex intervallo, postquam restitutionem fundi denegavit, dejecto interdictum *unde vi* contra quemvis dejicientem competit XII. Cedere igitur non tenetur, etiamsi id, quod ejus interesse probaverit, solvendum ei offeratur XIII. Ædium autem Conductorem seu inquilinum, nisi certis casibus, nec locatori nec ejus successori quamvis singulari, intempestivè expellere licet XIV. Eique de facto expulso remedium recuperandæ possessionis contra Locatorem ejusque

que successorem etiam singularem com-
petit XV. Imo Jure Canonico quilibet
conductor durante contractu in possessione
sua etiam contra singularem successorem
defendendus est. XVI. Quod & natu-
rali rationi & æquitati convenit XVII.
Cujus hoc in casu, quo Jus Civili falsa
hypothesi nititur & peccatum fovet XVIII.
Et communis opinio manifesto errore &
iniquitate laborat XIX. In judiciis Chri-
stianis meritò potior habenda est
ratio. XX.

EXE-

EXEGESIS.

§. I.

Raditionem illam communem, quasi alienatione aut venditione rei locatæ contractus ipso jure finiatur, nec alter alteri ulterius obligatus sit, ideoque Conductorem singulari successori cedere teneri oppidò quam erroneam esse, uti jamdudum ostendi, ita etiam in eadem sententia adhuc persisto, eamque ulterius jam firmaturus sum. Quod enim alienationem rei locatæ, quo nomine omnis actus venit, quo dominium vel aliud jus in re in aliquem transfertur. *l. ult. cod. de reb. alien. non alien.* attinet, ita Julianus à Triboniano in *l. 32. ff. loc. cond.* relatus scribit. *Qui fundum colendum in plures annos locaverat, decessit, & eum fundum legavit. Cassius negavit posse cogi colonum, ut eum fundum coleret. Quia nihil heredis interesset, quod si colonus vellet colere, & ab eo, cui legatus esset fundus, prohiberetur, cum herede actionem Colonum habere. Et hoc detrimentum ad heredem pertinere, sicuti si quis rem, quam vendidisset, necdum tradidisset, alii legasset, heres ejus emptori & legatario esset obligatus.* Ecce! Cassius à Juliano
B
ibidem

ibidem allegatus nullo verbo indigitat, fundo legato finiri locationem, sed tantum quod hoc in casu, ubi fundus purè legatus est, hæres Colonum invitum ad ulterius colendum fundum cogere nequeat, non ideo, quia contractus ipso jure finitus est, uti communis schola tradit, sed, quia hoc in casu, quo fructus fundi ab adita hæreditate non ad hæredem sed ad legatarium pertinent *l. 7. §. 5. ff. de dol. mal. l. 44. §. 1. l. 86. §. 2. l. 120. §. 2. de leg. 1.* hæredis nihil interest colatur fundus nec ne: si igitur colonus ex locato conventus hanc exceptionem: *Tua nihil interest*: opponat, inanis redditur actio hæredis, atque hoc modo omninò quidem finitur locatio, non quidem propter alienationem rei locatæ, sed ob cessans interesse hæredis. Quæ ratio communis est omnium conventionum: scilicet, ut unusquisque rem suam familiarem augeat, & adquirat, quod sua interest §. 18. *Inst. de inutil. stipul.* Hæc igitur cessante ipsam conventionem: & exinde descendentem obligationem ad interesse cessare necesse est, *l. 3. §. 9. ff. ad exhib.* Et ob hanc rationem cessantem Conductor cogi non poterit ab hærede, etiamsi fundus legatus non sit, sed testator liberationem à mercede conductori legaverit, atque ita non nisi conductoris fundum coli interest. E contrario, si legatus sit fundus hoc modo: Ut colonus in conductione maneat: Alienatio illa contractum non finit, sed non obstante alienatione ex sententia Cassii hæres cogere poterit Colonum ut coleret, quia tunc illius interest, argumento à contrario sensu desumpto, quod in jure firmissimum credi-

creditur *Everb. in topicis suis loco à contr. sensu n. 1.*
& *seqq.* Planè si colonus vellet colere, & à Legatario
prohibeatur, ex ratione juris Romani, quippe quod
Colono isti prohibito possessionem & consequenter
remedium ejusdem recuperandæ denegat, locatio-
nem quidem finiri necesse est, sed hic eventus prius
est expectandus. Quid enim si legatarius Colonum
non prohibeat, vel quod proprii sui commodi causa,
vel ex benevolentia eum prohibere nolit, vel ob di-
spositionem testatoris, qui fundum salvo contractu
legavit, vel ob resistantiam coloni eum prohibere,
non possit aut debeat? Sane, hoc in casu finitum esse
contractum, ac proinde Colonum ad præstandam
pensionem non teneri nemo dixerit. Similiter ex
eo, quod Ulpianus in *l. 120. §. 2. de leg. 1.* scribit:
*Fructus ex fundo pure legato post editam hæreditatem
à legatario perceptos, ad ipsum pertinere? Colonum
autem cum hærede ex conducto habere actionem.* Hoc
quidem patet, quod Colonus fructus, quos legata-
rius ex fundo pure legato post aditam hæreditatem,
de facto percepit, ab eo vindicare non possit, siqui-
dem Colonus fructuum dominus aliter non fit, nisi
ipse vel alius ejus nomine eosdem percepit. *§. 36. Inst.
derer. div. l. 61. §. 8. ff. de furt. l. 60. §. 5. ff. loc. cond.*
Non autem contractus hoc ipso, quo fundus pure
legatus est, cessat, sed, quod hic finiatur, efficit per-
ceptio & præreptio fructuum, quo ipso Colonus uti
frui prohibetur, eique hujus injuriæ reparandæ causa
nulla alia actio quam sola illa ex Conducto ad inter-
esse ad versus hæredem competit, Si igitur legatarius

fructus non præripiat atque ita colonum uti frui non prohibeat, vel quod nolit, vel quod ob resistantiam Coloni non possit, contractus non est finitus. Porrò Paulus in l. 59. §. 1. ff. de usufr. ait: *Quicquid in fundo nascitur vel quicquid inde percipitur ad fructuarium pertinet: pensiones quoque jam antea locatorum agrorum* (ex quibus Colonus fructus naturales quidem antea percepit, sed pensionem adhuc debet) *si ipse quoque specialiter comprehensa sunt,* (alioquin illæ ad locatorem pertinent l. defuncta 58. ff. de usufr. l. 13. §. 11. ff. de act. Empt.) *sed ad exemplum venditionis, nisi fuerint specialiter excepta, potest usufructuarius Conductorem repellere.* Id est, si autem usufructuarius pati nolit colonum amplius uti frui, licet ipsi ad exemplum ejus, cui fundus venditus est, (quo respicit ad l. 25. §. 1. ff. loc. cond. & l. 53. §. 2. ff. de act. Empt.) Conductorem impunè expellere, nisi agri, ex quibus pensio debetur, sint excepti & conventum, ut usufructuarius iis non aliter nisi sub pensionibus utatur; si enim tunc colonum expellit, impunè non faciet, sed colono interesse præstare tenebitur. Ex quo iterum apparet, non nuda constitutione, usufructus in fundo alteri locato contractum finiri, sed expulsionem Coloni. Idem etiam in venditione obtinet, & nullibi in jure proditum est, sola venditione rei locatæ ipso jure finiri locationem, sed ita Gajus ait in l. 25. §. 1. ff. loc. cond. *Qui fundum fruendum vel habitationem alicui locavit, si aliqua ex causa fundum vel ædes vendat, curare debet, ut apud Emptorem quoque eadem pactione & colono frui &*
inqui-

inquilino habitare liceat, alioquin prohibitus aget cum eo ex conducto: Venditio igitur rei locatæ non finit contractum, sed prohibitio conductoris, & ab hoc eventu dependet finitio contractus, ideoque, quamdiu Emptor conductorem & præsertim colonum non prohibet, vel quod nolit eoque animo forsitan emit, non ut ipsemet fundum coleret, sed pensionem reciperet, vel quòd ob prohibitionem legis uti in *l. 3. Cod. de loc. & cond.* eum expellere non possit aut debeat, tamdiu locatio finita non est, ideoque Emptor pensionem à Conductore per actionem locati à venditore sibi cessam exigere potest. Nec movet, quod Emptor fundi non teneatur stare Colonol. *l. 9. Cod. de loc. & cond.* Ibidem enim dicitur quod Emptor non teneatur stare *colono, cui prior dominus locavit*, adeoque expulso & ad interesse agenti, non autem, quod nuda emptione fundi finitus sit contractus, & conductor in possessione constitutus Emptori cedere teneatur, uti id pluribus infra §. 5. exponimus. Solam igitur expulsionem Coloni, non alienationem aut venditionem fundi locati, causam esse finiendi contractum, non tantum ex supra citatis textibus apparet, sed ulterius ex eo evidens est, quod etiam citra ullam alienationem aut venditionem rei locatæ ipse locator ante finitum tempus contractus colonum expellere & ita rumpere possit contractum *l. 15. §. 8. l. 24. §. 4. l. 33. l. 54. §. 1. l. 61. ff. loc. cond. l. 15. cod. eod.*

§. II.

§. II.

Magis autem communis ille error in ædium conductore seu Inquilino (uti hoc modo à Colono distinguitur. *l. 37. ff. de acq. poss.*) conspicuus est, quippe cujus expulsio intempestiva nominatim est prohibita. *l. 3. cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid.* Et qui contractus cum Inquilinio initus solâ alienatione aut venditione ædium finiri poterit, cum ei de facto etiam expulso remedium recuperandæ possessionis contra quemvis expulsorem, adeoque ipsum etiam singularem succesorem, detur? uti hanc sententiam *ex L. Aquilius 27. ff. de donat.* pluribus infra §. 15. firmamus. Nec ad rem facit, quod Gajus in *l. 25. §. 1 ff. loc. cond.* Conductorem fundi & ædium conjungat, & utrique prohibito actionem contra Latorem concedat. Quamvis enim actio ad interesse non minus Inquilino quàm Colono expulso competat, & ambo in eo hæctenus conveniunt, prærogativam tamen in hoc Inquilinus præ Colono habet, quod illi præter actionem ad interesse etiam remedium recuperandæ possessionis, indeoque duplex actio, detur: In Inquilinii itaque arbitrio & electione est, quâ experiri velit: Si igitur actionem ad interesse eligat, hac modo quidem locatio finitur, non quidem propter expulsionem, sed voluntatem Inquilini, qui hoc ipso, quo actionem ad interesse eligit, in dissolutionem contractus consentit: Sin autem ulterius uti frui malit, ideoque pro recuperanda possessione agat, & hoc modo naturalem suam possessionem recuperet, contractus in suo vigore manet.

§. III.

§. III.

Quod autem conductorem fundi seu colonum ante finitum tempus expellere & hoc modo contractum finire liceat, regulis quidem juris naturalis non convenit, sed juri civili debetur: quippe quod Locatorem tantum pro possessore fundi locati agnoscit, Colonum autem nullo modo, ne quidem naturaliter possidere, sed tantum nomine locatoris in possessione esse, eamque nudè tenere credit & tradit *l. 1. Cod. commun. de usucap. §. 5. instit. de interd. l. 10. l. 21. §. 3. l. 25. §. 1. l. 30. §. 5. & 6. cum leg. seq. l. 44. §. 2. ff. de acq. poss. l. 6. §. 2. ff. de precar.* Quod tamen maximè & propriè de colono tantum intelligi debet. Quamvis enim Jus Civile in *dd. textt.* indefinite de Conductore loquatur & nominatim etiam inquilinum quoad possessionem eodem censu cum colono habeat *d. §. 5. instit. de interd. l. 6. §. 2. ff. de precar.* Ad exemplum tamen usufructuarii, qui alioquin æque non possidere sed in possessione esse dicitur *d. l. 6. §. 2. §. 5. instit. per quas cuique acq. l. 10. §. ult. ff. de acq. rer. dom. l. 23. §. 2. ff. ex quib. caus. maj. l. 5. §. 1. ff. ad exhib.* Inquilinus loco possessoris constitutus censetur, ideoque, uti usufructuarius, re ipsa & in effectu pro possessore habetur, eique interdicitum unde vi conceditur, *l. 27. ff. de donat.* quod tamen Colono denegatur *l. 1. §. 10. ff. de vi & vi arm.* Similiter possessio Ædium, quas Inquilinus inhabitat, nullibi vacua dicitur, secus quam possessio fundi, hæc enim respectu Coloni vacua diserte appellatur *l. 18. pr. ff. de vi & vi arm. l. ult. ff. de jure*

jure ffc. Placitum igitur illud Juris Civilis, quod Conductor non possideat, re ipsa & in effectu non ad inquilinum sed tantum ad Colonom pertinet, & possessio fundi eo fine intuitu Coloni vacua habetur, ut à locatore, tanquam solo ejus possessore, quocunque tempore, non obstante nuda detentione coloni ejusque contractu, quippe qui personam locatoris magis quam rem locatam afficit, pro arbitrio ejus ejusque successoris cum effectu occupari possit. Ut ut enim locator Colono uti frui fundo ad certum tempus promiserit, quoniam tamen hæc promissio nudum factum in patientia locatoris consistens continet, locator ad ejus præcisam observantiam ex Juris Civilis placito non tenetur, sed, si Jure Dominii & possessionis fundum rupta conventionis fide atque ita de facto occupet, præstatione ejus quod interest ex regula generali in obligationibus faciendi Jure Romano recepta obligatione sua defungi potest *l. 13. ff. de re judic. §. ult. instit. de verb. oblig. l. 72. pr. l. 68. ff. eod. junct. sæpe cit. l. 15. §. 8. l. 24. §. 4. l. 33. ff. loc. cond. l. 15. Cod. eod.* Quo fine, ut Colonus à difficillima probatione ejus quod interest relevetur, utile & Romanis frequens fuit in casum expulsionis certampenam à locatore stipulari, cujus rei exempla sunt in *l. 54. §. 1. ff. loc. cond. l. 15. Cod. ead.* Quod consilium in omnibus faciendi obligationibus suppeditat Justinianus in *d. §. ult. instit. de verb. obl.*

§. IV.

§. IV.

Cum itaque Colonus ex supposito illo Juris Civilis nullo modo ac ne naturaliter quidem possideat, consequens est, ut ei possessione sua dejecto remedium recuperandæ possessionis, quippe quam non habuit, non detur *l. i. §. 10. & l. ult. ff. de vi & vi arm.* Sed tantum, si forsan contra tenorem contractus intempestivè dejiciatur, actio ad interesse vel ad pœnam in casum expulsionis conventam adversus Locatorem cum quo contraxit ejusque heredem, sive ipse locator aut heres eum expellat, vel alienatione aut venditione fundi singulari successori causam expellendi præbeat, ei conceditur per *textt. saepe cit. in l. 15. §. 4. l. 24. §. 4. l. 25. §. 1. l. 32. l. 33. l. 54. §. 1. ff. loc. cond. l. 15. Cod. eod. l. 120. §. 2. de leg. 1.* Hanc actionem autem Colono Jure Civili competere ex tot perspicuis textibus modo relatis certissimum est. Unde mirari licet, fuisse inter JCtos, qui commune illud dogma Doctorum: Singularis successor non tenetur stare conductori: Et hinc enatum illud vulgare: **Kauff geht vor Miethe:** adeo crudè intellexerint, ut gratis migrandum esse Conductori existimaverint, ex hac quidem ratione, quia Conductor jus, simulque eventum alienationis facile evenire potuisse, non ignoraverit, nemo autem videatur fraudare eos, qui sciunt & consentiunt *l. 145. ff. de reg. jur.* Præterquam enim, quod sententia communis errorem fovet, plus quam inepta illatio est. Conductor scivit se Emptori cedere teneri, ergo scivit gratis & ita cedere teneri, ut nec venditorem ad interesse,

C

con-

convenire possit, sanè manifesto juri repugnat hæc sententia, ideoque tot verbis, quibus eam refutat Daniel Müller *lib. 4. semestr. cap. 14.* digna non videtur.

§. V.

Quoniam autem actio ad interesse ex contractu locationis descendit, & in personam est, contra singularem locatoris successorem locum non habet *l. 25. pr. ff. de obl. & act. junct. l. 25. §. 1. l. 32. l. 33. ff. loc. cond. l. 120. §. 2. de leg. 1.* nisi speciali pacto se adstrinxerit, ut Colonus in eadem conditione maneat. *l. 59. §. 1. de usufr. l. ult. ff. de jure fisc. l. 53. §. 2. ff. de act. empt.* Hic genuinus est sensus famosi illius Rescripti Imperatoris Alexandri ad Fuscum in *l. 9. Cod. de loc. & cond.* quod communi illi errori, quasi venditione rei locatæ contractus ipso jure finiatur, ideoque conductor Emptori similive successori singulari cedere teneatur, ansam præbuit. Ita enim verba istius Rescripti sonant & secundum analogiam Juris Romani intelligenda sunt: *Emptorem quidem fundæ qui possessionem ejus occupavit, atque ita ejusdem Dominus effectus est, necesse non est stare Colono, cui prior Dominus locavit,* ideoque expulso & ad interesse agentis, hoc enim onus sustinendæ actionis ad interesse ad locatorem ejusque hæredem pertinet, *nisi eâ lege,* ut Colonus in eadem conditione maneat, *emit. Verum si probetur, aliquo pacto Emptorem consensisse, ut in eadem conditione maneat Colonus & Emptor nihilominus eum expulerit, quamvis sine scripto, bonæ fidei judicio, ei quod placuit,*

pare-

parere cogetur: Id est, tunc Emptor ipse b. fidei iudicio, scilicet actione venditi, conventus Colono interesse præstare cogetur. Ad hoc enim quilibet, qui factum aliquid se præstiturum promisit, si promissis non stet, Jure Civili tenetur. *l. 68. l. 72. pr. ff. de V. O. §. ult. inst. eod. l. 13. ff. de re judic.* Non enim dicit textus: Emptorem fundi non teneri stare contra sui Coloni cum venditore inito, uti communis schola hæc verba accipit, sed *neesse non esse Emptorem stare Colono & quidem tali, cui prior Dominus locavit.* Unde secundum analogiam Juris Romani, quo possessio & per hanc Dominium à Venditore in Emptorem non aliter transit, & consequenter Locator & Venditor *prior Dominus* appellari nequit, quam si Emptor vacuum possessionem fundi jam dum occupaverit & Colonom expulerit, necessariò sequitur, verba illius Rescripti de nullo alio Emptore, quam de eo, qui jam dum possessionem adeptus & Dominus factus est, ideoque similiter non de Colono adhuc in possessione constituto, sed de ejecto, & propter ejectionem illam conquerente, & ad interesse agente, accipi posse ac debere. Est enim constans & certissimum Juris Romani (de Jure Naturæ aliud dicendum est) dogma, quod Dominium à Venditore in Emptorem non transeat priusquam hic actualem possessionem rei venditæ adeptus sit *l. 20. Cod. de pact. §. 3. instit. de empt. & vend. l. 12. Cod. de prob. l. 13. Cod. de distr. pign. l. 8. Cod. de act. Empt.* Et quidem, ut possessio & consequenter Dominium fundi locati in Emptorem transeat, nominatim requiritur,

ut Emptor possessionem ejus occupaverit, vel patiente Colono eum in vacuum possessionem induci, cujus exemplum est in *l. ult. ff. de jure fisco*. ubi Flavius Staltitius à Valerio Patrono procuratore Imperatoris & Venditore in vacuum possessionem fundi locati & venditi inductus legitur: Vel, ut Emptor propria autoritate possessionem occupaverit, & Colonus prohibuerit & expulerit *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* Quamdiu igitur Emptor vacuum & actualem possessionem adeptus non est, tamdiu nihil juris ad eum transit, sed possessio & dominium penes venditorem remanet. *d. l. 8. Cod. de act. empt.* quod & disertis verbis in Emptore, qui jussu venditoris vacuum possessionem fundi locati & venditi apprehendere volebat, à Colono autem admissus non erat, tradit Papinianus in *l. 18. pr. ff. de vi & vi arm.* dicens: *Neque enim ante omissam possessionem à venditore videri, quam si tradita fuisset Emptori, quia nemo eo animo esset, ut possessionem amitteret propter Emptorem, quam Emptor adeptus non fuisset:* Apprehensio igitur possessionis, quæ longa manu (oculis scilicet & affectu) fieri dicitur *l. 1. §. 21. l. 18. §. 2. ff. de acq. poss.* hoc in casu, quo Colonus fundum corporaliter detinet, ideoque possessio naturaliter vacua non est, locum non habet *l. 79. ff. de solut. & liberat.* Ficta traditio, quæ & brevi manu fieri dicitur, non obtinet, ubi Emptor fundum locatum non tenet sed eum sibi cedi à Colono postulat. *§. 43. instit. de rer. divis. l. 9. §. 3. ff. de acq. rer. domin. l. 43. ff. de jur. dot.* Per Symbolicam autem traditionem pos-

possessio tantum rerum mobilium, quæ ob molem & magnitudinem suam de manu in manum transferri nequeunt, non autem possessio fundi, de qua in *d. l. 9.* agitur, transit *l. i. §. 21. ff. de acq. poss. l. 74. ff. de contr. empt.* Et traditione documentorum literariorum rei donatæ (non venditæ) dominium quidem non autem possessio (de quâ hic maximè quæstio est) transfertur *l. l. Cod. de donat.* De tali igitur emptore, qui jam dum per actualem occupationem fundi possessionem & hoc ipso dominium, ejusdem adeptus erat, dicitur, quod is Colono expulso stare non teneatur. Ad quid? ad præstandum scilicet interesse. Hoc enim unicum est, quod Colonus intempestivè expulsus pro injuria illata Jure Romano exigere potest. Hanc actionem autem Imperator Colono contra Emptorem denegat, dicens: non necesse esse Emptorem Colono ad interesse agenti stare, nisi ipsemet Emptor partes locatoris susceperit, & usum rei locatæ Colono promiserit, tunc enim, si promissis non stet, à Colono conveniri paterit ad interesse, idque etiam tradit Paulus in *l. 59. §. 1. ff. de usufr.* in verb. *nisi pensiones fuerint specialiter exceptæ:* & Labeo in *l. 53. §. ult.* verb. *Nominatim enim de habitatoribus insulæ recipi oportet alioquin eos Emptor impune prohibebit, ff. de act. empt.* in fisco autem fundum locatū vendente hoc pactum subintelligitur, etsi enim in venditione rei locatæ à fisco facta nominatim conventum non sit, ut Emptor contractui Coloni staret, nihilominus favore fisci hoc actum censetur, ne scilicet Colono ab

ab Emptore expulso Fiscus, sed ipse Emptor & singularis successor ad præstandum interesse teneatur *l. ult. ff. de jur. fisc.* eoque pertinet consilium Gaji in *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* quod ibidem locatori qui fundum alteri locatum vel ædes vendere vult, suggerit, ut ab Emptore sibi caveri curet, ut Conductori eadem partione apud Emptorem frui liceat: alioquin si Conductor ab Emptore expellatur, venditor actionem ex conducto ad interesse sustinere tenetur, cui incommodo hoc pacto occurrere potest. Nullatenus igitur ex Alexandri Rescripto inferre licet, quasi nudus Emptor aut alius singularis, successor, qui possessionem rei locatæ nondum adeptus est, nullo modo teneatur stare contractui conductionis, ideoque Conductor illi cedere teneatur. Siquidem in *d. l. 9.* non dicitur, quod Emptor non teneatur stare contractui Coloni multò minùs quod Colonus Emptori cedere teneatur. Verum quidem aliàs est, Emptorem contractui Coloni, ita ut ex eo à Colono conveniri possit ad interesse, stare non teneri, aliud tamen est si Emptor, qui causam & jus suum à locatore habet, contra Colonum in possessione constitutum agat, eumque ad cedendum urgeat, tunc enim ille huic in possessione constituto & ex contractu excipienti stare omninò cogitur, *l. 6. ff. de except.* quod pluribus firmamus in sequentibus. Similiter limitatio illa; *Nisi ea lege emerit.* In communem interpretationem illius Rescripti non quadrat, sed eam pariter refellit. Siquidem hoc modo sequeretur, quod si Emptor ea lege, ut
Co-

Colonus in eadem conditione maneat, emerit, præcisè teneretur stare contractui, ideoque Colonus expellere non possit, quod falsum est. Non obstante enim tali pacto nihilominus Emptor Colonus expellere poterit, nec ille huic possessionem restituere tenetur, hoc tantum interest, quod tunc ipsemet Emptor pœnam conventam aut interesse præstet supra *cit. text. in l. 53. §. ult. ff. de act. empt. l. 59. §. 1. ff. de usufr.* Uti bene notat Hahn. ad Wesenbec. *ad tit. ff. loc. cond. n. 13.* Melius autem ista limitatio in regulam illam, quâ singularis successor non tenetur stare actioni ex contractu sui autoris, quadrat: nisi contractui se staturum speciali pacto pro miserit, tunc enim singularis successor si non stet, ad interesse conveniri potest. Denique etiam reliqua verba Rescripti satis manifestò arguunt, ibidem non agi de Emptore extra possessionem constituto, ideoque contra Colonus ad cessionem agente, sed de Emptore qui fundum occupaverat, ideoque à Colono conventus & Reus erat: De hoc enim ibidem quæritur. An stare & respondere teneatur Colono? Verbum enim: *cogatur*: ostendit Emptorem ibidem in possessione fundi & Reum fuisse: Reus enim à iudice cogitur, non autem Actor, sed si hic exceptionem à Reo objectam elidere non valet, condemnatione Reus eximitur, & in possessione sua manet *l. 2. pr. & l. 22. ff. de except.* Unde manifestò apparet, communem interpretationem hujus Rescripti oppidò quàm erroneam esse, eoque non magis quam reliquis textibus in §. 1. supra

re-

relatis & explicatis commune illud dogma
probari.

§. VI.

Si igitur Emptor similisve singularis successor
jure à locatore in se translato abuti, & fide conven-
tionis ruptâ Colonum expellere velit, & Colonus
ejus conatui resistere vel non audeat, vel ob defectum
virium non possit, licet ipsi fundum propria auto-
ritate occupare & Colonum expellere. Non qui-
dem quod hoc naturaliter justum sit, siquidem,
Conductor non tantum naturaliter & verè possidet,
sed etiam naturale hoc præceptum: *pacta sunt ser-
vanda*: non tantum ad locatorem ejusque hære-
dem, sed etiam ejus singularem successorem suo
modo pertinet, & hic factum locatoris suo modo
& in tantum, ut ratione fundi locati eandem excep-
tionem, quæ ratione istius fundi locatori objici
poterat, sustineat, præstare tenetur *l. 6. ff. de except.
l. 4. §. 27. ff. de dol. mal. & met. except. l. 143. l. 149. ff.
de R. L.* Nec enim locator alienatione aut vendi-
tione fundi deteriorem conditionem Coloni facere
& exceptionem ex contractu competentem ei adim-
mere, & hoc modo plus juris in Emptorem trans-
ferre potest quam ipse habet. Sed expulsio hæc pri-
vata & intempestiva, si de facto contingat, in lo-
catore quidem non aliter, quàm præstatione ejus
quod interest, punitur, in singulari autem ejus suc-
cessore, nisi observationem contractus nominatim
promiserit, prorsus impunita est *l. 53. §. 2. ff. de act.
empt. ibi impunè prohibebit l. 59. §. 1. ff. de usufr. l. 23.*
§. 1.

§. I. ff. loc. cond. l. 9. Cod. eod. l. ult. ff. do jur. fisc. & hoc sensu Emptor similisve successor singularis Colonum expellere potest, eodem modo, quo concubinam habere, aut contrahentibus se invicem in pretio circumvenire, aut quod nudo pacto promissum est non servare Jure Civili permissum est l. 3. ff. de concub. l. 16. §. 4. ff. de minor. l. 22. §. 3. ff. loc. cond. l. 45. ff. de pact. l. 27. Cod. de loc. & cond. add. Grot. de Jure B. & P. lib. I. c. I. §. 17. Non autem quod expulsio illa naturaliter justa & ideo licita sit: Multa quippe sunt quæ naturaliter illicita sunt, Jure Civili tamen non vindicantur aut puniuntur *arg. cit. texti.* Et huc pertinet illud Pauli: Non omne quod licet honestum est l. 144. ff. de reg. jur. & Ciceronis pro Balbo: *Est aliquid quod non oporteat, etsi licet.*

§. VII.

Adeo autem hæc expulsio permissa est, ut resistentem etiam per vim expellere liceat: Quamvis enim propria autoritate jus sibi dicere & alterum è possessione sua per vim dejicere sub gravi pœna Jure Civili prohibitum est l. 176. ff. de R. I. l. 13. ff. quod met. caus. l. si quis in tantam 7. Cod. unde vil. pen. & ult. ff. ad L. Jul. de vi publ. Quoniam tamen hoc ipso, quo Colonus locatori ejusque successori ingressum in fundum & perceptionem fructuum naturalium (in his enim possessionis naturalis commodum consistit, l. II. ff. de vi & vi armat.) denegat, vim ei facit, & hoc pacto sibi possessionem aliquam arrogando locatorem possessione suâ dejecisse videtur d. l. II. & l. 12. & l. 18. pr. ff. de vi & vi armat. leges illæ panales,

D

ut

utpote quæ tantum possessori, qualis Colonus non est, vim fieri prohibent, locum non habent, quin potius hæc violentia locatoris ejusque successoris ex supposito Juris Civilis, quo solus locator non, autem Colonus possidet, & consequenter Colonus locatori vel ejus successoris ingressum in fundum prohibendo vim facit, lege permittente fit. Vim enim vi repellere, & eum, qui alterum dejecit, in continenti vicissim dejicere, & hoc modo possessionem suam privata autoritate defendere Jure Civili permixtum est *l. 3 ff. de just. & jure l. 45. §. 4. ff. ad l. Aquil. l. 1. §. 27. & 28. l. 3. §. 9. ff. de vi & vi armat. l. 1. Cod. unde vi.* Judicialis autem expulsio, hoc casu, quo tempus locationis nondum est finitum, locum non habet. Interdictum enim *unde vi* quod alioquin locatori, vel ex ejusdem cessione Emptori similive successoris singulari contra Colonom restitutionem fundi detractantem & resistentem competit, eo casu, quo Colonus justam causam non restituendi habet, cessat *d. l. 12. in fin. ff. de vi & vi arm.* Frustra igitur eo casu, quo Colonus cedere non vult, Emptor ad judicium remittitur, præsertim, ubi aliquod intervallum post denegationem restitutionis intercedit, & hoc modo Colonus naturalem possessionem adeptus est *d. l. 12. & 18. pr. ff. eod.* de quo infra § II. & 12. fusius agitur. Unde apparet, communem sententiam, quasi adversus resistentem opus sit judicio, cum supposito suo: Emptor non tenetur stare. Conductor: Juri Civili non convenire, sed erroneam, & consequenter quæstiones illas Doctorum,
an

an propria autoritate Colonum expellere, & quando id liceat, & quibus clausulis & cautelis hoc casu opus sit? de quibus inter alios Excellentissimus Dn. Stryk. *de cautel. contract. sect. 2. c. 8. §. 9. & seqq.* agit, secundum hypothefin Juris Civilis inanes esse. Accedit, quod pactum illud: ut creditori propria autoritate fundum oppignoratum occupare liceat; non valeat, nec à pœna violentiæ in totum excuset *l. 3. Cod. de pign. & hypoth.* Si igitur expulsio privata & violenta, jure non liceret, sanè ex pacto Emptoris cum Venditore inito licita fieri non poterit *d. l. 3.* Pactis enim privatorum jus publicum ejusmodi privaram violentiam prohibens mutari & quod turpe & illicitum est licitum effici nequit *l. 27. §. 4. l. 38. ff. de pact. l. ult. ff. de suis & leg. hered.*

§. VIII.

Hoc igitur modo, quo expulso Colono nulla actio pro recuperanda possessione datur, ideoque is ab usu fundi prohibitus manet, locationem finiri necesse est. Qui modus finiendi peculiaris est, & Juri Civili tantum debetur. Alioquin enim nihil tam naturale est, quàm unumquodque eadem modo quo colligatum est, resolvi *l. 35. ff. de R. I.* & consequenter contractus locationis mutuo consensu initus mutua, non autem unius contrahentium voluntate, dissolvi potest ac debet *§. ult. instit. quib. mod. toll. obl. l. 3. Cod. de rescind. vend. l. 5. Cod. de obl. & act.* Et quia præterea actio illa ex contractu ad interessere ad singularem successorem non pertinet, consequens est, ut hic, nisi speciali pacto observatio-

non

D 2

nem

nem contractus promiserit, factum illud expulsio-
nis impunè ferat *l. 53. §. 2. ff. de act. empt. l. 59. §. 1. ff. de
usufr. l. ult. ff. de jur. fisc. l. 9. Cod. de loc. & cond.* atque
hæc genuina Juris Romani sententia est.

§. IX.

Colonum autem, nedum inquilinum, ejusmodi
intempestivam expulsionem à locatoris successore
singulari pati eique cedere teneri, nullibi in Jure
Romano vel scriptum aut pictum est, neq; etiam ulla
huj⁹ dogmatis solida ratio Naturalis aut Civilis reddi
potest, quin potius hæc traditio perspicuis juris
textibus, rationi naturali & in hac fundatis ipsius
Juris Romani regulis in universum reclamat. Quod
enim rationes communis sententiæ, quibus errone-
am suam interpretationem legis *9. Cod. de loc. &
cond.* fulcire satagunt, attinet, Verum quidem *primò*
est, quòd Colonus cum singulari successore non
contraxerit, unde etiam eidem actio illa personalis
ex contractu contra eundem non datur, exinde
tamen non sequitur, quod cedere teneatur, quin
potius ex eo, quod alter cum altero non contraxit,
ideoque Colonus ad cedendum se non obligavit, hic
cedere non tenetur. Et quamvis Emptor similisve
successor rei vindicationem aut interdictum *unde
vi* propter denegationem restitutionis fundi locati
ex cessione venditoris in se translatum instituat,
quoniam tamen Colonus ex contractu fundum lo-
catum justè detinet, utraque actio propter excep-
tionem contractus & doli inefficax est, uti pluribus
infra persequimur. *Secundò.* Ex eo, quod Colonus
non

non possidet ideoque nullum jus in re habet, nullatenus inferre licet, quod singulari successori cedere teneatur, alioquin sequeretur, quod etiam locatori ejusque hæredi cedere cogatur, quod falsum est, & ipsi Doctores contrarium rectè docent *in l. non ab re 10. Cod. unde vi.* Sequeretur etiam, quod Colonus cedere teneretur etiam si impensas fecerit in fundum, quod iterum Doctores in *l. 12. ff. de vi & vi arm.* non admittunt. Quin potius Colonus ideo, quod justam retinendi causam habet, si contractus nondum est finitus, etiam Domino ejusque in dominio successori cedere non tenetur *d. l. 12.* Nec majoris ponderis est *Tertiò* argumentum ex eo desumptum, quod singulari successori Colonus propria autoritate adeoque etiam per vim expellere liceat, siquidem & hoc ipsi locatori licet, cui tamen Colonus ante finitum tempus contractus cedere non tenetur *arg. l. 17. §. 3. ff. commod. gloss. & Dd. in l. 10. Cod. unde vi.* Licet igitur locatori ejusque successori Colonus expellere, non quia hoc interna justitia & naturaliter justum est, sed quia expulsio illa, cum primis à singulari successore suscepta, ex ratione Juris Civilis, quod Colono expulso actionem contra singularem successorem denegat, tantum non punitur. Et utcunque Jus Civile justæ detentionis rationem non habeat, atque secundum indolem suam ab Ulpiano in *lege 6. ff. de just. & jure* descriptam in tantum à Jure Naturæ & Gentium recedat, ut Colono actionem pro recuperanda possessione denegat, non tamen in totum, & adeò
ab

ab eò recedit, ut etiam eidem in possessione constituto ex justa causa exceptionem retentionis adimat, præsertim cum hæc facilius quam actio, & cuilibet, qui tantum naturalem æquitatem pro se habet, detur *l. i. pr. ff. de pign. & hypoth. l. 12. ff. de dol. mal. & met. except.* Nulla igitur est consequentia, Colonus expulsus à singulari successore ratione contractus sui agere contra eum non potest, ergo in possessione constitutus ei cedere tenetur, vel Colonus privata autoritate expelli potest, ergo etiam non attentâ ejus justa retinendi causâ judicialiter expelli potest & cedere cogitur. Imò contrarium decidit Ulpianus in *l. 8. §. 1. ff. de bon. auth. jud. possid.* ubi ita scribit: *Si quis fructus ex prædio debitoris capi poterit, hunc creditor, qui in possessionem prædii missus est, vendere vel locare debet. Sed hoc ita demum, si ante neque venierit neque locatum erit, nam si jam à debitore vel locaverat vel venierat, servabit prætor venditionem & locationem à debitore factam, etsi minoris distractum vel locatum: nisi in fraudem creditorum hoc fiat, tunc enim prætor arbitrium dat creditoribus, ut ex integro locationem vel venditionem faciant.* Ecce! Hic creditor immisus est singularis successor, & nihilominus tenetur stare locationi à debitore antea bona fide factæ, etiamsi minoris prædium sit locatum. Planè interpretes Juris nostri, ut erroneæ suæ traditioni patrocinentur, hinc exceptionem à prætena sua regula comminiscuntur. Sed frustra, & lubricæ eorum rationes errorem communem magis produnt.

dunt. Quod enim (uti glossa & alii putant, quas sequitur Gothofredus in notis ad *d.l. lit. L.*) creditor immissus ideo Colonum expellere nequeat, quod Dominus non fit, ideoque minus juris habeat quam eniptor, ineptum est. Siquidem ad hoc, ut singularis successor Colonum expellere possit, necessario dominium non requiritur, sed sufficit, si tantum jus aliquod in re, Jure Coloni, tanquam nudi detentoris ex contractu potentiùs, habeat *l. 59. §. 1. ff. de usufr.* Ubi expulsio illa usufructuario conceditur, qui tamen non magis Dominus est nec jus in re potentiùs habet, quam talis creditor, qui cum facultate fructus prædii vendendi vel locandi immissus est. Plurimi autem ideo creditorem immissum Colonum expellere non posse existimant, quia alienatio illa, quæ fit per immisionem, non voluntaria sed necessaria fit. Sed nec hæc ratio melioris farinae est; Siquidem immissio creditoris omnino voluntate debitoris saltem indirecta (utpote qui scit, non præstito, quod debet, ad immisionem deventum iri) est conjuncta, ideoque juris effectû pro voluntaria habetur, unde etiam est, quod debitor evictionem pignoris judicis autoritate venditi præstare teneatur *l. 13. Cod. de evict.* Secus quam si contra ejus voluntatem alienatio esset facta, uti si quis ex contumacia possessoris litis æstimationem accipere, atqua ita invitus rem suam vendere coactus fuit *l. 10. ff. rer. amot.* Imò, quo minus alienatio est voluntaria, eo minus singularis successor contractui sui auctoris stare tenetur, uti exemplo ejus, cuius
fun-

fundus, quem locaverat, publicatur, docet Africanus in *l. 33. ff. loc. cond.* ideoque hæc ratio sententiam communem magis destruit. Sicut igitur nullibi talis regula, quod Colonus singulari successori cedere teneatur, in jure reperitur; ita etiam ejusdem exceptio in *d. l. 8. §. 1. ff. de reb. autb. jud. possid.* non traditur, sed communiter prætenfa hæc exceptio vera regula est naturali & solida ratione fundata, quam affert Papinianus in *l. 1. §. 3. ff. de pign. & hypoth.* Ubi in casu, quo creditor rem, de cujus dominio debitor ante oppignorationem cum possessore egerat & per injuriam judicis victus erat, à possessore petebat, dicit: *Non plus habere creditor potest, quam habet qui pignus dedit, ergo submovebitur* (eadem exceptione qua debitor si ageret submoveretur, scilicet) *rei judicate exceptione*: Et rectè: Qui enim in Jus Domnium ve alterius succedit, non melioris conditionis esse debet quàm auctor ejus, à quo jus in ipsum transit, sed eodem jure uti debet, docente Paulo in *l. 175. §. 1. & l. 177. in pr. ff. de R. I.*

§. X.

Ulterius autem hæc sententia, quod Colonus expulsiorem intempestivam pati & singulari successori cedere non teneatur, sed ei resistere possit, confirmat Marcellus in *l. 12. ff. de vi & vi arm.* Ubi eo casu, quo Emptor fundi locati à Venditore ad apprehendendam possessionem missus à Colono autem admissus non erat, respondet, interdictum *unde vi* contra Colonum eo casu, quo ab justam & probabilem causam Emptori resistit, cessare, eumque consequenter

quenter in possessione & usu fundi locati manere. Justam autem causam resistendi & restitutionem rei locatæ denegandi esse, si ante tempus locationis finitum res locatæ repetatur, non tantum sensus communis dicitur, sed etiam Paulus in *l. 17. §. 3. ff. commod.* docet, quod sola obligatio personalis ex contractu commodati descendens intempestivam repetitionem rei commodatæ (eadem est ratio rei locatæ) impediatur, his verbis: *Cum autem id fecit (id est postquam commodavit) tunc finem præscribere & retro agere, atque intempestivè usum commodatæ rei auferre, non officium tantum impedit, sed & suscepta obligatio inter dantem accipientemque.* Et hoc etiam Interpretes juris ultrò agnoscunt, ideoque in *l. 10. Cod. unde vi.* Ubi Imp. Zeno conductoribus, quibus nulla cognita legibus allegatio competit, facultatem resistendi adimit, inter causas resistendi legibus cognitæ nominatim referunt, si tempus locationis nondum est finitum. Ita enim Glossa in *d. l. verb. Allegatio:* dicit: *Sed quæ allegatio potest competere Conductoribus resistat? Dicunt quidam quod probet Conductor rem esse suam, quod non placet. Dic ergo, quod tempus conductionis non est finitum & merces integra soluta, vel fecit impensas necessarias aut utiles, idemque tradunt & docent Salycet. Brunnenen. & Dd. commun. in d. l. Menoch. remed. recuperand. poss. n. n. 7. & 22. Perez. in Cod. d. tit. n. ult.*

§. XI.

In eo autem Interpretes fallunt & falluntur, dum allegationem illam nondum finiti contractus conductoris

E

ductoris

ductori tantum contra ipsum locatorem ejusque hæredem, non autem contra singularem ejus successorem, competere existimant, ideò, quia alienatione aut venditione rei locatæ contractus ipso jure finitus sit & singularis successor ei stare non teneatur, ideoque perspicuum hunc textum in *d. l. 12.* quí indefinitè ex quacunque justa causa Colono facultatem resistendi contra ipsum singularem successorem concedit, respectu hujus ad causam expensarum restringunt. Siquidem tale dogma quod Emptor contractui conductoris nullatenus ac ne quidem ad sustinendam exceptionem ex eo stare teneatur, nullibi in jure habetur, ut suprà evictum est, Et restrictio illa in expressum juris textum & universi juris regulas impingit: Est enim certissimum & ab interpretibus approbatum juris dogma: quod exceptio, quæ ex obligatione ad hæredes transitoria descendit, ideoque rei non personæ contrahentis cohæret, etiam singulari successori obstet *l. 4. §. 27. de dol. mal. & met. except. l. 143. ff. de R. I. Bartol. in si quis rem ff. de proc. Bertrand. vol. 6. consil. 168. Paris. vol. 3. consil. 199. Zanger. de except. p. 3. c. 26. n. 212. Lentz. de nom. & act. cess. c. 32. & Dd. ab his allegati.* Nemo enim plus juris in alium transferre potest, quàm ipse habet *l. 54. ff. de R. I.* Nec quisquam alterius contrahentis conditionem sine ejus factò deteriore facere eique actionem vel exceptionem adimere, atque ei nocere potest *l. 11. ff. eod. l. 2. ff. quod vñ aut clam. l. 25. §. 2. ff. ad Sct. Trebell. rubr. & i. t. Cod. inter al. act. vel jud. al. non noc.* Ita enim exceptio pacti,

facti, de re communi intra certum tempus non dividenda, obstat ei, qui partem rei communis & indivisã emit & ante finitum tempus dividere vult *l. 14. §. 3. ff. comm. div. l. 16. §. 2. ff. pro soc.* Exceptio doli, quã ex pacto de non petendo cum defuncto inito descendit, etiam legatario obstat *l. 6. ff. de except.* Exceptio rei venditã & traditã obstat singulari successori, qui rem, cujus dominium post venditionem venditori demum quãsitum est, atque itã in petitorum transit, à primo Emptore petit *l. 3. §. ult. ff. de except. rei vend. & trad.* Exceptio rei iudicatã obstat creditori, qui postquam debitor in vindicatione rei per injuriam iudicis succubuit, pignori rem accepit & hypothecaria actione contra possessorem agit *l. 3. §. 1. ff. de pign. & hypoth.* & quã alia exempla in jure occurrunt. In specie autem ita scribit Pomponius in *l. 67. ff. de contr. empt.* *Alienatio cum sit cum sua causa dominium transferimus, quã esset futura si apud nos eadem res mansisset, idque toto Jure Civili itã se habet, prãterquam si aliquid non nominatim sit constitutum.* Atqui toto Jure Civili aliter constitutum non est, quã ut singularis successor uti ex persona sui auctoris lucrum capit, & in ejus jus succedit, ita etiam exceptionem ex ejusdem contractu sustinere, & hoc modo ejus factum præstare, nec melioris conditionis esse debeat quam ille *text. supra cit. junct. l. 149. ff. de R. I. l. 175. & l. 177. ff. eod.* Nec interest, an excipiens in vera possessione rei, an tantum ejus nudus detentor sit *l. 17. §. 3. ff. commod. junct. l. un. Cod. etiam ob Chirogr. pecun. pign.*

ret. poss. l. 1. pr. ff. de pign. & hypoth. l. 1. Cod. si alien. res pign. dat. sit Bachov. de pign. & hypoth. lib. 3. c. 6. n. 1.
Cum igitur exceptio doli, quæ omnibus iis objicitur, qui contra pactum suum quid petunt *l. 2. §. 4. ff. de dol. mal. & met. except.* Locatori ante finitum tempus fundum locatum repetenti obstat, uti communis schola in *l. 10. Cod. unde vi* concedit, eadem etiam Emptori similive successori singulari meritò obstat. Exceptio enim doli etiam ex nudo chirographario contractu descendens rei cohærens & in rem est *l. 2. §. 2. ff. de dol. mal. & met. except.* ideoque etiam emptori similive in dominio successori singulari obstat *l. 4. §. 27. ff. de dol. mal. & met. except. gloss. Salycet. Brunnemann. & Dd. in l. un. Cod. etiam ob chirograph. pecun. pign. ret. poss. Neguzant. de pign. & hypoth. p. 5. membr. 3. n. 46. & 47. Trentacinq. var. resol. lib. 3. rubr. de pign. & hypoth. resol. 10. num. ult.* Quod Dd. etiam hoc ipso agnoscunt, dum Colono ratione expensarum retentionem fundi contra singularem successorem concedunt *gloss. & Dd. in sepè cit. l. 12. ff. de vi & vi arm.* Atqui si non justior, certa saltem non minus justa causa retinendi est, si fundus ante finitum locationis tempus repetatur, uti iterum concedunt, ac concedere tenentur. Ergò singulari successori etiam ex hac causa exceptio retentionis omnino obstat: Alioquin hic plus juris habiturus esset, quàm Locator ejusque hæres, quod absurdum esse pronuntiat Ulpianus in *l. 160. §. 2. ff. de R. I.* Imò, quamvis alioquin nudus chirographarius Creditor, qualis Conductor est, ut ut antiquior, cre-

creditori hypothecario chirographarium debitum etiam non offerenti cedere teneatur *d. l. un. in fin. Cod. etiam ob chirograph. pec. pign. ret. poss.* Conductor tamen creditori hypothecario pignus vindicanti cedere non tenetur, quin potius creditor ad observationem contractus bona fide & citra fraudem ejus initi obstrictus est *l. 8. §. 1. ff. de reb. auct. jud. poss.* Tantum igitur abest textum illum perspicuum in *l. 12. ff. de vi & vi arm.* communem illam restrictionem in singulari successore admittere, ut potius communem errorem in aprico ponat. Alia autem est ratio in eo, qui nullam causam à locatore habet, sed suo jure in fundum locatum succedit, uti uxor, cujus maritus constante matrimonio fundum dotalem locavit. Hæc enim matrimonio ante finitum tempus locationis soluto locationi à marito factæ stare non tenetur *l. 25. §. ult. ff. solut. matrim. junct. l. 3. C. ne ux. pro marit.* Resoluto enim jure dantis resolvitur jus accipientis *l. 31. ibique Dd. ff. de pign. & hypoth.* Hinc etiam, si usufructuarius locaverit & ante finitum tempus locationis decefferit, locatio finitur, nec Conductor ejus hæredem ad interesse convenire potest, nisi non ut Usufructuarius sed ut dominus locaverit atque ita conductorem deceperit *l. 9. §. 1. ff. loc. cond.*

§. XII.

Præterea Colono ex intervallo, postquam restitutionem fundi denegavit, dejecto, interdictum *unde vi* contra quemlibet expulsorem, sive extraneum sive ipsum locatorem ejusque successorem univers-

verfalem vel fingularē competere, expresse respondent Marcellus *d.l. 12. ff. de vi & vi arm.* & Papinianus *in l. 18. pr. eod.* quorum verba ad majorem veritatis dilucidationem hic afferre lubet. Ita enim Marcellus ait: *Colonus eum, cui locator fundum venderat, cum is in possessionem missus esset, non admisit, deinde Colonus vi ab alio dejectus est, querebatur, quis haberet interdictum unde vi? Dixi nihil interesse, Colonus Dominum ingredi volentem prohibuisset, igitur interdictum unde vi Colono competiturum, ipsumque simili interdicto locatori obstrictum fore, quem deiecisse tunc videretur, cum emptori possessionem non tradidit, nisi forte propter justam & probabilem causam id fecisset.* Et tenor responsi Papiniani talis est. *Cum fundum, qui locaverat, vendidisset, jussit emptorem in vacuam possessionem ire, quem Colonus intrare prohibuit, postea Emptor vi Colonom expulit, interdictis unde vi quesitum est? Placebat, Colonom interdicto venditori teneri, quia nihil interesset, ipsum an alium ex voluntate ejus missum intrare prohibuerit, neque enim ante omissam possessionem videri, quam si tradita fuisset emptori, quia nemo eo animo esset, ut possessionem amitteret propter emptorem, quam emptor adeptus non fuisset: Emptorem quoque qui postea vim adhibuit, & ipsum interdicto Colono teneri, non enim ab ipso, sed a venditore per vim fundum esse possessum, cui possessio esset ablata. Quesitum est, an Emptori succurri debeat, si voluntate venditoris Colonom postea vi expulisset? Dixi, non esse juvandum, qui mandatum illicitum susceperit.*

Am-

Ambo hi textus sunt perspicui, sed, cum Responſa horum Jctorum, quod Colono interdictum *unde vi* detur, cum dogmate illo, quod Colonus non possideat, eique interdictum unde vi non detur, convenire non videantur, Interpretes Juris textus istos ad casum, quo Colonus dominium fundi sibi arrogavit, atque ita animo omnem possessionem, domino intervertendi restitutionem denegavit & prædo factus est, restringunt, atque hoc modo interdictum *unde vi* Colono usus tantum conservandi gratia resistenti denegant *gloss. Bartol. & Dd. comm. ibid. Menoch. recup. poss. remed. n. 66.* Sed contra manifestum verborum tenorem, & Juris Civilis rationem, siquidem in utroque textu species facti indefinitè sine ulla mentione, quo animo Colonus Emptorem non admiserit, proponitur. Decisio igitur etiam indefinitè, ideoque non tantum de Colono, qui denegando restitutionem rei locatæ dominium sibi arrogavit, sed etiam de eo, qui tantum usus sui conservandi causa Emptorem non admittit, & hoc modo Locatorem de solâ possessione naturali dejecit, intelligi debet. Præsertim, cum Marcellus *in d. l. 12.* illam inspectionem, quo animo dejectio facta sit, in fine quidem afferat, sed eam non ad illam quæstionem, an interdictum *unde vi* hoc casu Colono contra Emptorem? Sed ad alteram, an Venditori contra Colonom competat? expressè accommodet: Unde manifestò apparet, Colonom ex intervallo, postquam restitutionem rei locatæ domino negavit, ideoque hoc modo qualemcunque
pos-

possessionem, five Civilem five Naturalem (neutram enim Jure Civili habet) sibi arrogavit, dejectum, contra emptorem spoliante[m] & venditorem spoli-um mandantem interdicto *unde vi* agere posse, & quidni? Quamvis enim inspecto Jure Naturali, quo Colonus fundum ratione usus verè possidet, intempestivam restitutionem rei locatæ detrectans nihil plus sibi arrogat, quàm antea habuit, respectu tamen Juris Civilis, quo nullum penitus animum possidendi habere creditur, ideoque pro nudo detentore habetur, resistantia ejus, quâ commodum possessionis locatori ejusve successori ratione usus Naturalis denegat, omninò animum possidendi & consequenter interversionem possessionis Naturalis arguit, ex eo igitur tempore, quo restitutionem possessionis naturalis locatori detrectat, animum possidendi induxisse videtur, ideoque respectu naturalis possessionis æquè ut prædo pro possessore meritò habetur, & consequenter eidem, five ab extraneo, de quo casu Marcellus, five ab Emptore de quo Papinianus agit, dejecto interdictum *unde vi* competit *h. textt. junct. l. i. §. 9. & §. 45. ff. eod.* Quoniam autem eo casu, quo Colonus dominium sibi non arrogat, sed propter justam causam (qualis est, si ante tempus contractus finitum fundus reposcatur) restitutionem denegat, Locator è possessione non Civili & omnimoda, sed tantum Naturali dejectus videtur & hæc dejectio domino non præjudicat, sed contractui conveniens est, utraque etiam possessio penes duos simul consistere potest. *l. 15. §. 4. ff. de*

ff. de prec. interdictum unde vi, quod vicissim locatori hoc modo per vim dejecto aliòquin competit, propter exceptionem doli, quia usum rei locator contractu promisit, merito cessat. d. l. 12. Quod & idem Marcellus in re commodata, cujus eadem ratio est quæ locatæ, tradit in l. 20. ff. de acq. poss. his verbis: Si quis rem, quam utendam dederat, vendiderit, Emptorique tradi jusserit, nec ille tradiderit, aliàs videbitur possessionem Domino intervertisse, aliàs contrà: Nam nec tunc quidem semper Dominus amittit possessionem, cum reposcenti ei commodatum non redditur, quid enim si alia quæpiam fuit justa & rationabilis causa (qualis est si temp⁹ contractus nondum est finitum) non reddendi, non utique ut possessionem ejus (dominium sibi arrogando) interverteret? Ex his itaque textibus dogma illud: quod Colonus non possideat eique expulso interdictum unde vi non detur; limitationem accipit, nempe si detrectet restitutionem & deinde, adeoque ex intervallo post denegatam restitutionem expulsio contra ipsum intentatur. Hic enim, quia Colonus ex eo tempore naturaliter possidere incipit, locum habet communi Doctorum calculo approbatũ dogma: Spoliatus ante omnia etiam contra ipsum dominum restituendus est, etsi ipsemet antea spoliatorem dejecerit & manifestus prædo sit d. l. 12. & l. 18. ff. de vi & vi arm. l. 7. Cod. ad L. Jul. de vi publ. l. 7. Cod. unde vi. §. 6. instit. de interdict. l. 4. §. 26. ff. de usucap. & usurp. l. 14. Cod. de agric. & censit. c. 1. c. 5. X. de rest. spol. c. ult. X. de ord. cognit. c. 3. X. de divort. Boër. decis. 238.

num.2. *Fachin. contro. jur. lib. 8. c. 10. Berous in c. 13. X. de rest. spol. Menoch. recup. poss. remed. 1. n. 21. & n. 239. ibique plures allegati Dd.* Multò minus igitur talis Colonus, quippe qui ex voluntate Domini, adeoque juste possidet, & consequenter nihil minus quam prædo est, Emptori similive successori singulari cedere tenetur *arg. l. 156. §. 1. ff. de reg. jur. C. qui ad agendum 71. eod. in 6.*

§. XIII.

Et quidem hac adeo verum est, ut Colonus etiam si à locatore vel ejus successore præstatio ejus, quod ipsius interesse probare poterit, ei offeratur, cedere non teneatur. Cum enim id quod interest sua natura incertum, adeoque difficillimæ probationis sit *§. ult. instit. de verb. obl. l. 60. ff. eod. l. ult. ff. de in jus voc. l. 24. ff. de R. I.* Ideoque ob difficultatem & defectum probationis plerumque ad exiguam summam deducatur, teste Venulejo in *l. ult. de stipul. præc.* iniqua profecto foret conditio, si ad hanc obligationem cedere & loco usus, qui ipsi ex contractu liquidò debetur, difficillimæ & lubricæ probationi ejus quod interest se implicare teneretur. Quod etiam Doctores cõmuniter in casibus, quo cedere conductorem non teneri statuunt, (e. gr. si hypotheca sibi prospexit) agnoscunt & ad talem obligationem eum cedere non teneri docent, *arg. l. 3. §. 3. ff. uti possid. Bald. in l. si merces 25. §. vis major 6. ff. loc. cond. Guid. Pap. in sing. 419. & decis. 180. ubi post Jac. de Aretino hanc conclusionem communem esse dicit, Socin. vol. 4. consil. 90. Fachin. contro. jur. lib. 1. c. 88. in fin. & alii, quos*

refert Roland. à Valle vol. 1. consil. 6. n. 4. & seqq. Nec ad rem facit, quod ad factum præstandum quis præcisè non teneatur, sed præstando interesse liberetur. Rectè enim respondet ad hoc Bald. in *d.l. si mercēs*, quod procedat, si creditor ad factum præstandum agat, non autem si in possessione sit & excipiat, tunc enim factum præcisè est præstandum, præsertim tale quod in nuda patientia utendi consistit, & sine corporis molestia præstari potest: Planè, si constet liquidò, quid conductoris interest. Ex. gr. Conductor fundum 20. conduxit, eum autem ipsemet non colit, sed alteri ampliori mercede, (forfan 25.) sublocavit, ideoque ipsius annum interesse in 5. consistit: illudque Conductor solvatur, aut de eo quotannis solvendo idoneè caveatur, Conductor Domino rem suam vindicanti omninò cedere tenetur, quia Coloni tunc nihil amplius interest *arg. l. 32. ff. loc. cond. l. 3. §. 9. ff. ad exhib.* Atque hæc de Colono, & quid Jus Civile de eo disponit, dicta sunt.

§. XIV.

Ædium autem Conductorem seu Inquilinum quod attinet, Imperator Antoninus in *l. 3. Cod. de loc. & cond.* ad preces Callimorphoniæ ita rescribit: *Æde, quam te conductum habere dicis, si pensionem Domino in solidum solvistis, invitam te expelli non oportet, nisi propriis usibus Dominus eam necessariam esse probaverit, aut corrigere domum maluerit, aut tu male in re locata versata es.* Ecce! hîc Imperator dicit, Conductorem ædium, extra casus ibidem expressos à Domino, quippe ad quem Rescriptum hoc

prohibitorium directum est, (ideoque five ab ipso locatore five ejus in Dominio successore five universalis: five singulari) expelli non oportere, Ex quo patet, melioris conditionis esse inquilinum quàm Colonum. Hic enim ante finitum tempus privata auctoritate expelli potest, & hoc modo finitur contractus, uti supra §. 1. & seqq. dictum est, illius autem expulsio five privata five judicialis nõ soli Locatori, uti Dd. comunitè hoc rescriptum accipiunt, sed Domino nominatim est prohibita, unde inquilinus non tantum Locatori vel singulari ejus successori expulsionem five privatam five judicialem molienti, secundum vulgatum juris axioma: Ubi offensio est prohibita, ibi defensio est permessa l. ut vim. 3. ibique Bart. Jason. & Dd. comm. ff. de just. & jur. resistere potest, sed etiam, si expulsio de facto contingat, utpote contra legis prohibitionem facta, nullius efficaciam est, ideoque contractum finire non potest, quin potius judex, qui legum minister & custos est, habitationem contra legis prohibitionem à singulari successore occupatam eripere & inquilino, officium ejus imploranti, restituere tenetur. Idem etiam tradit Ulpianus his verbis: *Cum inquilinus dominum aedes rescire volentem prohiberet, aequè competere interdictum uti possidetis placuit, testarique dominum, non prohibere Inquilinum, ne habitaret, sed ne possideret. l. 3. §. 3. ff. uti possid.* Unde iterum apparet, tantum abesse Inquilinum ante finitum tempus domino, five ipse Locator five ejus in dominio successor sit, cedere teneri, ut Inquilinus eidem, etiam si justam

justam expellendi causam, scilicet ædium reficiendarum, habeat, aliter tamen cedere non teneatur, nisi Dominus prius testetur, se non eò animo migrationem ab Inquilino exigere, ne habitaret, sed tantum, ne Inquilinus refectorem ædium prohibendo possessionem civilem & consequenter dominium sibi arroget. Hac igitur contestatione non attentâ, si nihilominus inquilinus refectorem illam prohibeat, & hoc modo dominum in possessione Civili turbet, interdictum *uti possidetis* contra eum omninò datur *d. l. 3.* Refectis autem ædibus usum ædium Inquilino præcisè restituere tenetur. *Ludov. Bologn. in d. l. 3. §. 3. Roman. singul. 232. Franc. Cremon. singul. 74. & post eos Claud. rer. quotid. c. 8. sect. 3. num. 43.* Si igitur dominus restitutionem detrectet & Inquilinum ad ulterius habitandum admittere nolit, quia tunc Inquilinum à Naturali possessione & usu rei dejecisse videtur *arg. l. 6. §. 1. ff. de acq. poss. l. 3. §. 14. ff. de vi & vi arm.* Officio judicis ad restitutionem cogi potest ac debet.

§. XV.

Atque hoc ipsum disertè respondet Papinianus in *l. 27. ff. de donat.* Ubi ita scribit: *Aquilius Regulus Juvenis ad Nicostratum Rhetorem ita scribit: Quonia & cum patre meo semper fuisti, & me eloquentia & diligentia tua meliorem reddidisti: Dono & permitto tibi habitare in illo cœnaculo, eoque uti: Defuncto Regulo, controversiam habitationis patiebatur Nicostratus, & cum de ea re mecum contulisset, dixi, posse defendi non meram donationem esse, verum*

offi-

officiam Magistri quadam mercede remuneratum Regulum, ideoque non videri donationem sequentis temporis irritam esse. Quod si expulsus Nicostratus veniat ad iudicem, ad exemplum interdicti, quod fructuario proponitur defendendus erit, quasi loco possessoris constitutus, qui usum cœnaculi accepit. Ut autem hic textus eò melius intelligatur, sciendum est, his verbis: *Dono & permitto tibi habitare in illo cœnaculo eoque uti*: Regulum habitationem, ut speciem servitutis personalis, Nicostrato non constituisse, alioquin controversia, quam hæredes Reguli Nicostrato movebant (quia servitus habitationis demum morte ejus, cui debetur, intercidit, l. 10. pr. ff. de usu & habit.) inanis, & ineptus fuisset Papinianus, alioquin Excellentissimus & acutissimus Jctus, inter donationem meram & remuneratorem hîc distinguens: Sola igitur commoditas & facultas cœnaculo utendi nudo pacto permissa, & donata erat, interquam & servitatem habitationis differentiam esse constat ex l. 6. ff. de serv. leg. Giphban. in lect. Altorf. ad l. 32. ff. de donat. num. 6. & 7. Deinde supponendum est, Jure Romano gratuitam concessionem habitationis vel hospitii non quidem precarium esse l. 15 §. 1. ff. de precar. Sed tamen, morte donatoris extingui h. text. & l. 32. ff. eod. (Unde autem hoc placitum originem trahat, & an, & qualem rationem habeat? Inter Interpretes non convenit vid. Cujac. l. 17. observ. 33. Anthou. Faber l. 2. conject. c. 19. & in Error. pragmat. dec. 77. error. 8. Bachov. ad Treutler, vol. 2. disp. 19. th. 2. lit. A. Giphban. in

in d. l. 32. Wiefenbach. disp. 16. ad ff. §. 16.) Cum itaque Regulus verbis epistolæ insertis: *Dono & permitto tibi habitare*: gratuitam habitationem Nicostrato concessisse videbatur, illo defuncto controversiam hic patiebatur ab illius hæredibus. Papinianus autem contra hæredes Reguli respondet ex hac ratione, quia hic non mera donatio sed officium à Nicostrato præstitum Regulus quadam mercede remuneratus erat, atque ita Nicostratus non gratuito, sed quasi pro mercede (cujus locum officium Nicostrati Regulo præstitum subibat,) adeoque ut Conductor habitabat. De eo itaque, cui remuneratoriè ideoque quasi pro mercede usus cœnaculi est concessus, pronunciat Papinianus, eum loco possessoris esse constitutum, ideoque ei expulso succurri debere ad exemplum interdicti, quod fructuario proponitur, scilicet *unde vi*, uti *Gloss. & Dd. comm. in d. text.* id hætenus quidem rectè exponunt, sed, quia vident hoc responsum Papiniani ipsorum traditionem (quasi per expulsionem conductoris, etiam ædium, finitus sit contractus, nec ei remedium ad recuperandam possessionem cõpetat) evertere, illud ita restringunt, ut putent conductorem quidem vigore hujus textus officio judicis juvandum esse contra extraneum spoliatorem, non autem contra ipsum Dominum ejusque in dominio successorem *Gloss. & Dd. comm. in l. & non tantum 19. ff. de hæred. petit. Vincent. Caroc. de loc. & cond. p. 2. tit. de offic. judicis. Menoch. de recuper. poss. remed. 17. & ult. num. 21. Brunueman.*
in

in d. l. 27. num. 13. & seqq. Sed perperam & contra perspicua textus hujus verba. Papinianus enim diferte dicit, conductorem cœnaculi vel ædium *ad exemplum interdicti quod fructuario proponitur* defendendum esse: Sicut itaque usufructuarius, etsi alioquin non magis quam Inquilinus possidere dicitur *l. 6. §. 2. ff. de precar.* loco possessoris tamen habetur, eique proinde tanquam naturaliter possidenti interdictum unde vi non tantum contra extraneos *l. 1. §. 45. & l. 13. §. 13. & seqq. ff. de vi & vi arm.* Sed etiam contra ipsum dominum datur *l. 9. §. 1. ff. eod.* Ita etiam Conductor ædium loco possessoris est habendus, & contra ipsum Dominum (uti hic Nicostratus contra Reguli hæredes, à quibus controversiam patiebatur & expulsus erat, & qui non extranei, sed cœnaculi Domini omnino erant) per interdictum *unde vi* quasi adhuc possideret (uti propter subitanæ restitutionem possessionis habetur is, cui interdictum hoc competit *l. 17. pr. ff. de acq. poss.*) defendendus, eique, quia loco possessoris est constitutus, possessio illico restituenda est. *b. text. junct. l. 1. §. de jectur §. ff. de vi & vi arm.* Communem igitur traditionem quam sequitur Carpzov. *lib. 5. Resp. Elect. 17. cum allegat. ibidem Dd.* maxime in Inquilino oppidò quam erroneam esse ex modo allatis perspicuis textibus in *l. 3. Cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid. & b. l. 27. ff. de donat.* manifestum est. Ut ut enim Colonum expellere liceat, ejusque expulsionem finiatur contractus, & hinc nulla actio nisi sola illa ex Conducto ad interesse contra
Loca-

Locatorem ejusque hæredem competat *l. 15. §. 8. l. 32. l. 33. ff. loc. cond. l. 9. l. 15. Cod. eod. l. 120. §. 2. ff. de leg. 1. interdictum unde vi ei denegetur l. 1. §. 10. ff. de vi & vi arm.* Dē Inquilino tamen idem nullibi, quin potiùs ejusdem contrarium in *d. l. 3. Cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid. & l. 27. ff. de donat.* traditur. Nec quicquam in contrarium movet, quod Inquilino æque ac Colono ab Emptore expulso actio non contra Emptorem, sed contra locatorem ejusque hæredem detur *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* Ideoque Emptor impunè prohibere possit Inquilinum, nisi habitationem lege venditionis nominatim exceperit eamque se ei concessurum promiserit *l. 53. §. ult. ff. de act. empt.* Hoc enim intelligendum est de actione ad interessè, quæ, ut personalis ex contractu nec Inquilino nec Colono non nisi contra Locatorem, cum quo contractum est, ejusque hæredem, ad interessè, cujus præstatio pœnæ vicem sustinet, competit *l. 25. pr. ff. de obl. & act.* Quoad interdictum autem unde vi dispar ratio est Coloni & Inquilini, atque id quidem Colono denegatur *l. 1. §. 10. ff. de vi & vi arm.* Inquilino autem contra quemcunque dejicientem, adeoque etiam contra Emptorem similemve successorem singularem, conceditur *d. l. 27. ff. de donat.* Multo minus igitur Inquilinus in possessione constitutus Emptori cedere teneretur. Cui enim expulso datur actio ad recuperandam possessionem, ei multò magis dabitur exceptio ne expellatur *l. 156. §. 1. ff. de reg. jur. C. qui ad agendum 71. eod. in 6. l. 1. §. 4. ff. uti possid. l. 1. §. 4. ff. de superfic.*

G

§. XVI.

§. XVI.

Denique etiam Jus Canonicum communi sententia contradicit, & qualemunque Conductorem in usu rei conductæ durante contractu defendendum esse statuit. Quod enim Inquilinum attinet Pontifex Clemens III. Statutum illud Bononiense: *Ut nullus Magistrorum seu scholarium super conducendis aliorum hospitibus in læsionem & præjudicium habitantium audeat hospitem convenire, nisi prius constiterit tempus conductionis elapsum, vel Inquilini in hoc favorem suum præstiterint & consensum:* Quod sub pœna excommunicationis & anathematis ab Episcopo Tusculanensi antea factum erat, ratum habet & confirmat *c. i. X. de loc. & cond.* Rectè omnino: Res enim conducta quoad usum non Domini, sed Conductoris, adeoque hætenus aliena est *l. 5. pr. & §. 2. ff. de injur.* Quam in læsionem Conductoris tantum concupiscere, nedum occupare, lege divina prohibitum & peccatum est, cui Præsules isti occurrere volebant ac debebant. Adeò igitur Conductorem ædium ante elapsum conductionis tempus expellere Jure Canonico non licet, ut durante adhuc contractu ne quidem cum Domino ædium convenire & contrahere liceat, ut intuitu amplioris mercedis ipsi forsan oblatæ Conductorem expellat & contrahentem recipiat *d. c. i. X. de loc. & cond.* Præterea cuilibet Conductori durante contractu, ideoque injustè, dejecto, remedium canonis *Redintegranda caus. 3. quæst. i.* contra dejectentem competit. Canon enim, qui (ut ut alio

alioquin de Episcopis loquens) tanquam remedium aliquod favorabile ex sententia communiter & in praxi recepta etiam ad Laicos applicatur, testibus *Roland à Valle lib. 2. conf. 50. num. 2. Menoch. de recuper. poss. remed. 15. num. 13. & seqq.* dicit: *Restituta sunt omnia expoliatis vel ejectis Episcopis &c. per quasunque injustas causas res Ecclesie vel proprias aut substantias suas perdidisse noscuntur &c.* Cum itaque res conductæ quodammodo nostræ sint, & ad substantias nostras pertineant *d. l. 5. ff. de injur.* Et hoc remedium non tantum *spoliatis* (quo nomine propriè veniunt illi, qui de possessione Civili dejecti sunt) sed etiam *ejectis* (qualis locutio etiam ad eas, qui tantum naturaliter possidere aut in possessione esse dicuntur, ideoque ad Conductores pertinet *l. 54. §. 1. l. 61. pr. ff. loc. cond. l. 3. l. 15. Cod. eod.*) competat, rectè concluditur, hoc remedium etiam conductoribus injustè dejectis competere. Quæ sententia etiam communi Dd. calculo est approbata testibus *Socin. in l. rem que nobis 15. ff. de acq. poss. n. 6. Ripa ibidem n. 21. Natta vol. 3. conf. 563. n. 29. Casar. Contard. in l. un. Cod. si de mom. poss. fuerit. appell. lim. 21. num. 2. Clud. rer. quotid. c. 1. num. III. Caroc. de loc. & cond. p. 2. rubr. de remedio canonis redintegranda.* Planè Menochius *de recuper. poss. remed. 15. n. 45. & seqq.* cum aliis ibidem allegatis Doctoribus existimat, verba illa: *expoliatis & ejectis* unum idemque significare & tantum de veris possessoribus spoliatis & ejectis intelligenda esse, ideoque nudis detentoribus hoc remedium non

competere, Cujus opinio quidem quoad ejusmodi nudos detentores, qui vel nullius vel saltem non suæ sed alienæ utilitatis gratia rem detinent, uti sunt procurator, hospes, servus, filiusfamiliæ, depositarius &c. admitti potest: Alia autem est ratio usufructuarii, coloni, Inquilini, & commodatarii, etsi enim hi jure civili non possidere credantur, attamen usus gratia in possessione sunt. *l. 6. §. 2. ff. de precar.* ideoque si ante finitum tempus contractus, quo usus rei ipsis promissus est, dejiciantur, injustè dejiuntur, consequenter remedium hujus Canonis ipsis competit. In his igitur communis opinio multò magis locum habet. Sed potissima difficultas adhuc in eo residet, utrum hoc remedium conductori etiam contra dominum ejusque singularem successorem detur? Hoc unanimi consensu negant Doctores, propter traditionem suam: *Emptor non teneatur stare Colono: Caroc. supra cit. loc. ibique Dd. allegati.* Sed, quia hæc traditio eo sensu: quasi conductor nullatenus, ac nequidem quoad sustinendam exceptionem ex contractu venditoris, Colono stare teneatur: erronea est, canon autem indefinitè contra quemcunque alterum injustè dejicientem restitutionem ablati concedit, firma manet conclusio, quod hoc remedium cuilibet conductori contra Locatorem, ejusque successorem, ut ut singularem intempestivè dejicientem competat, & consequenter conductor ante finitum contractum singulari successori non tantum non cedere teneatur, sed etiam de facto ab eodem expulsus restitui debeat. Canon enim non
pos-

possessionis aut personæ deicientis qualitatem, sed tantum dejectionis injustitiam respicit.

§. XVII.

Atque hoc etiam Naturali rationi, quæ lex quædam tacita & divinâ providentia inter homines constituta est l.7. ff. de bon. damn. §. ii. instit. de J. N. G. & Civ. & §. ii. instit. de rer. div. convenit. Uti enim Conductor passim in Jure Civili Naturaliter possidere dicitur l.7. l. ii. ff. com. div. l.2. §. i. ff. pro hered. l.38. §.7. de V. O. l.3. §. ult. cum l. seq. ff. ad exhib. Ita etiam naturaliter, id est inspecta rei veritate, (arg. l. 30. Cod. de jur. dot. verb. naturaliter) verè possidet. Detinet enim rem conductam animo sibi eam habendi: in quo essentia possessionis consistit l. i. pr. §. 3. 9. 20. l. 3. l. 4. l. 41. l. 46. ff. de acq. poss. l. 67. pr. ff. de furt. l. 2. Cod. de præscr. 30. ann. Struvs. exerc. 42. th. 3. Et quamvis rem conductam non animo Domini, in quo propriè possessio Civilis consistit, detineat, suæ utilitatis tamen gratia eam detinet, in quo iterum essentia possessionis Naturalis consistit, & cujus intuitu aliis etiam non Dominis possessio Naturalis asseritur. Ita enim naturaliter possidet creditor pignoratitius l. 7. §. 12. ff. com. div. l. 35. §. ult. l. 40. §. ult. ff. de pign. l. 31. ff. de acq. rer. dom. l. 13. §. i. ff. qui satisd. cog. l. 31. ff. de pign. & hypoth. Superficiarius l. i. §. i & 2 l. 2. ff. de superfic. is qui precariò rogavit l. 15. §. 4. ff. de precar. l. 3. l. 5. ff. de acq. poss. l. 13. §. i. ff. de publ. in rem act. Usufructuarius l. 12. pr. ff. de acq. poss. Sequester apud quem omittendæ possessionis causâ res deposita est l. 17. §. i. ff. depof.

depos. l. 39. ff. de acq. poss. Imò manifestus fur & prædo
*l. i. §. ult. ff. uti possid. l. 6. ff. de acq. poss. l. 67. pr. ff. de
furt.* Quidni igitur possessio Naturalis Conducto-
ri qui actus possessionis, utendo re conductâ ut-
Dominus, & quidem suæ utilitatis gratiâ, exercet,
asserenda erit? Cui enim competit definitio ei-
dem etiam competit definitum. Et si usufructua-
rius, & qui precariò rogavit, naturaliter possidere
potest, quidni etiam Conductor? Uterque enim
ex illis non magis animum habet rem alienam usus
gratia habendi, quàm Conductor. Imò is qui pre-
cariò rogavit, cum is ad nutum Domini rem quo-
vis tempore restituere teneatur *l. i. §. i. t. ff. de pre-
car.* Ideoque de usu rei sibi nihil certi promittere
possit, tantum animum sibi habendi quantum Con-
ductor, cui ad certum tempus usus est concessus,
non habet aut habere potest. Et quid inter posses-
sionem usufructuarii & Conductoris interest? Pro-
fectò nihil. Etsi enim usufructuario simul jus in
re, ad proprietatis causam pertinens, competat, hæc
tamen cum possessione nihil commune habet *l. 12.
§. i. ff. de acq. poss.* quoad possessionem enim solus
animus habendi spectatur, ejusque intuitu etiam
fur & prædo, qui tamen, cum invito Domino rem
adepti sunt, ob defectum tituli vel causæ possidendi
nullum jus in re habent aut habere possunt, possi-
dent. Accedit, quod usufructuarius cum Inquili-
no & Colono comparetur, eique æque ac his pos-
sessio denegetur *l. 6. §. 2. ff. de precar.* Si igitur
salva juris ratione usufructuarius, & ad exemplum
ejus

ejus Inquilinus, nihilominus loco possessoris constitui, iisque pro defendenda sua possessione remedium dari potuit, uti supra §. 15. dictum est. Sanè à ratione prorsus alienum est, possessionem ejusque effectus soli Colono Jure Civili denegari.

§. XVIII.

Falsà igitur hypothese nititur Jus Civile, dum Conductori, maximè autem Colono, possessionem naturalem denegat, & respectu ejus possessionem vacuum, & consequenter à quovis, etiam extraneo (*vid. l. ult. ff. de vi & vi arm.*) occupabilem habet, siquidem huic vacuo non tantum sensus communis, sed etiam Jus Civile alibi contradicit, ita enim Paulus scribit in *l. 2. §. 1. ff. act. empt. Vacua possessio Emptori tradita non intelligitur, si alius in eà Legatorum fideiœve commissorum servandorum causa in possessione est, vel creditores bona possideant, idem dicendum est, si venter in possessione sit, nam & ad hoc pertinet vacui appellatio.* Hi autem non magis quam Conductor possident, sed rem tantum custodia causa detinent *l. 3. §. ult. l. 10. §. 1. ff. de acq. poss. l. 12. ff. ex quib. caus. in poss. eat.* Nec ad rem facit, quod habeant jus in re, pignus scilicet prætorium: Siquidem proprietas (ad cujus causam pignus pertinet) nihil commune habet cum possessione, ideoque quando quæritur, an hi possideant nec ne? non inspicitur an jus in re habeant, sed an rem ipsam detineant animo alicujus utilitatis aut compendii causa sibi habendi: Hujus intuitu igitur vacuum esse possessionem ejus rei quam illi detinent, ibidem

ne-

negatur. Cum itaque Conductor non nudæ custodia, sed usus sui gratia, in quo commodum possessionis maximè consistit *l. ii. ff. de vi & vi arm.* rem conductam detineat, sanè possessio rei conductæ multò minus vacua dici potest. Similiter huic vacuo contradicit Javolenus in *l. 79. ff. de solut. & liber.* ubi possessionem ejus rei, quam alius *corporaliter detinet* (uti Conductor) per traditionem quæ longa manu (oculis scilicet & affectu) fieri dicitur, in alterum transferri posse negat, quæ tamen alioquin, si res naturaliter vacua esset, omninò in alterum transiret *d. l. 79. & l. i. §. 21. l. 18. §. 2. ff. de acq. possess.* Accedit, quod possessio, & utrum aliquis possideat nec ne? non à dispositione Juris Civilis dependeat, sed à facto detentionis alicujus rei cum animo eam sibi habendi, ideoque res facti sit. Ubi igitur talis detentio, ibi etiam possessio est, nec ejusmodi factum à Jure Civili infirmari & possessio tali detentori negari potest, uti Paulus docet & exemplis declarat in *l. i. §. 3. & 4. ff. de acq. poss.* Præterea etiam hypothesis illa, quod Conductor non possideat, peccatum fovet, ex ea enim licentia Conductorem, propria & privata autoritate expellendi & hoc modo fidem contractus rumpendi fluit, uti supra ostensum est. Rumpere autem fidem contractus est contrahentes decipere *l. 51. Cod. de Episc. & cler. l. pen. Cod. de pact.* & consequenter peccatum *l. i. ff. de constit. pecun.* Et quamvis Emptor similisve singularis successor cum Conductore non contraxit, ideoque eidem ex contractu Locatoris agenti stare non

non tenetur, quoniam tamen omne jus suum à Locatore habet, & ex ejus personâ lucrum capit, ad præstandum factum ejus eatenus saltem, ut exceptionem ex ejusdem contractu adversus se admittat, & Conductorem uti frui patiatur, ex æquitate naturali obligatus est. *l. 6. ff. de except. l. 177. pr. l. 149. ff. de R. J. junct. l. 1. pr. ff. de O. & A. verb. aut proprio quodam jure ex variis causarum figuris.* Contra quam, si intempestivè conductorem expellit, omninò peccat. Nec movet, quod Locator, si ipse conductorem intempestivè expellat, aut alienatione vel venditione rei locatæ ansam expellendi singulari successori præbeat, rupturam contractus impunè non ferat, sed ejus nomine ad interessè Conductori teneatur; & consequenter damnum per intempestivam expulsionem illatum hoc pacto reparari possit ac debeat: Siquidem contra rationem juris non tantum est, ut loco usus, qui Conductori ex contractu debetur, ipsi invito actio contra Locatorem, adeoque aliud pro alio, obtrudatur *l. 2. §. 1. ff. de reb. ered. l. 16. Cod. de solut.* sed etiam remedium hoc reparandæ injuriæ per intempestivam expulsionem illatæ propter difficillimam probationem ejus quod interest, ob cujus defectum plerumque ad exiguam & justâ minorem summam deduci solet, teste Venulejo in *l. ult. ff. de stip. præc.* ineptum & inidoneum, & consequenter remissio conductoris ad Locatorem pro exigendo interessè prorsus iniqua conditio est, quæ alteri per alterum offerri non debet. *l. 74. ff. de R. I.* Maximus autem nævus Juris

H

Ro-

Romani in eo adhuc residet, quod Locatori ejusque successori contra fidem contractus privatam & violentam expulsionem, & simul Conductori facultatem isti expulsionem resistendi permittit. Quod sanè nihil aliud est, quàm partes inter se committere, ut viribus suis experiantur quis alterum superare valeat, Ex quo conflictus tumultus & cædes oriri necesse est, qualia in Republica Christiana non toleranda, multò minus sufflaminanda, quin potius præscindenda & acriter compescenda sunt, l. 176. ff. de R. L. l. 13. ff. quod met. caus. l. 13. §. 3. ff. de usufr. l. pen. & ult. ff. ad L. Jul. de vi priv. l. 7. Cod. unde vi l. 3. §. 6. l. 10. §. 2. cum l. seq. ff. ad L. Jul. de vi publ. junct. Deutron. cap. 24. vers. 6. Ubi Deus T. O. M. sancit. *Cum repetes à proximo tuo rem aliquam, quam debet Tibi, non ingredieris domum ejus ut pignus auferas.* Si igitur privata executio ne quidem in verum debitorem permessa est, multò minus singulari successori, cui Conductor nihil debet, cum propriâ autoritate usu rei conductæ intempestivè spoliare licebit.

§. XIX.

Planè Interpretes nævum hunc Juris Romani dissimulant, & adversus resistantem vim non adhibendam, sed judicio opus esse contendunt *Gloss. & Dd. in l. ade 3. Cod. de loc. & cond. & l. Emptorem 9. Cod. eod. Anton. Faber in Codice suo lib. 4. tit. 41. Coler. de process. execut. lib. 1. cap. 2. num. 176. Carpzov. p. 2. constit. 37. def. 7. Struv. syntagm. Jur. Civ. Exerc. 24. th. 12. & 13.* Quæ quidem sententia, quoad

iii.

interdictam violentam expulsionem, ut ut à ratione Juris Civilis aliena, saltem æqua & favorabilis est; ideoque meritò in foro obtinet. Quod autem singulari Successori officio judicis Conductorem etiam ante finitum tempus expellendi facultatem concedant, & conductori adversus istam iniquam expulsionem facultatem se defendendi & excipiendi adimant, eique præterea de facto expulso citra distinctionem inter Colonum & Inquilinum, & utrum in continenti an exintervallo dejectus sit? remedium recuperandæ possessionis denegent, & possessionem Conductoris pro nuda & Asinina detentione habeant, non tantum à naturali ratione profus alienum est, sed etiam ipsi Juri Civili contrariatur & perniciosus error est. Accedit quod injuria, quæ Conductori intempestivâ illâ expulsionem inferatur, per remissionem ejus ad Locatorem ejusque hæredem ad præstandum interesse reparari non possit. Præterquam enim, quod actio pro consequendo interesse *per supra §. præcedente adducta* idoneum ejusdem rei remedium non fit, multò iniquior adhuc conditio conductoris fit, si pro probando & exigendo interesse ad nostra judicia remittitur. Jure enim Civili, unde remissio hæc sumptuosus & prolixus est, siquidem prima instantia in causa Civili triennio post litem contestatam terminatur *l. properandum 13. §. 1. Cod. de judic.* & processus appellationis ultra annum non extenditur, nisi per judicem steterit, aut inexorabilis causa

acciderit appellanti, quo casu biennium ei conceditur *l. ult. §. 4. Cod. de temp. & rep. appell. Nov. 49. in pr. & hinc desumpta Authent. Ei qui appellat. Cod. ead.* Præterea appellare non licet, nisi à sententia definitiva *l. 21. l. 36. Cod. de appell. & eodem Jure* Locator victus necessario in expensas condemnandus est. Adeò quidem, ut iudex hanc condemnationem prætermittens expensas victori ex propriis refundere teneatur. *d. l. properandum §. 6. Cod. de judic.* Jure autem Canonico, secundum quod in judiciis nostris potissimum proceditur, & in praxi forensi longè aliter se hæc omnia habent, atque exinde ab nimias istas tergiversationes & moras judiciales, quas jus illud & practitorum traditiones Reis suppeditant, & ob multitudinem instantiarum, lites fere immortales fiunt. Præterea victus raro in expensas condemnatur, sed illæ plerumque & ut plurimum ex causis in jure parum fundatis & frivolis compensari solent. Quid igitur Conductor, qui ad exigendum interesse, quod naturâ suâ facti incertissimi adeoque difficillimæ probationis est, & consequenter formalem processum nequirit, ex ista actione, etiam in justissima causa, sibi promittere poterit, præsertim, si in adversarium potentem, iniquum rixosum vel alio modo molestum & difficilem incidat? Profectò etiamsi interesse suum probet idque ei adjudicetur, computatis laboribus, molestiis & expensis, Nihil! Hic enim vulgaris hodiernorum processuum, proh dolor! exitus est, uti experientia testatur, & nævum hunc judi-

iudiciorum cum aliis notat Carpzov. *Jurispr. for. p. r. constit. 1. def. 9.* Remissio igitur Conductoris ad exigendum interesse à locatore ejusque hærede in effectu elusoria est, & per hanc manifesta injuria, conductori infertur; si ei ante finitum locationis tempus res locata non cedatur.

§. XX.

E contrario autem Emptori similive successori singulari hoc pacto nulla fit injuria, siquidẽ detentio & usus ille Conductoris impedimento non est, quo minus possessio & dominium ad Emptorẽ transeat *l. ult. ff. de jur. fisci. l. 13. §. ii. ff. de act. empt.* Emptor itaque hoc modo vicem Locatoris subit pensionem à Conductore recipiendo & ita re suã fruatur. *l. 39. ff. de usufr.* Imò, & si eo fine emerit, ut principali restitutum fruatur, hoc tamen Conductori, ut tertio præjudicare non poterit, sed si Emptor spe suã frustretur, sibi imputet, quod rem alteri locatam, adeoque ratione usus alienam, emerit. Sin autem ignorans rem locatam emerit, & læsum se esse putet, venditorem, cum quo contraxit, & qui ad tradendum se obligavit & tenetur, conveniat, ut ei rem venditam tradat, vel, si non possit, interesse præstet: Cum Conductore autem non contraxit, ideoque nulla hic subest obligatio, quã hic illi cedere teneatur, quin potius hoc ipso, quo Emptor in jus venditoris & locatoris successit, ejusque personam repræsentat, ejus factum præstare & usum rei durante contractu conductori concedere naturaliter obligatus est, ideoque eum citra manifestam injuriam ante finitum

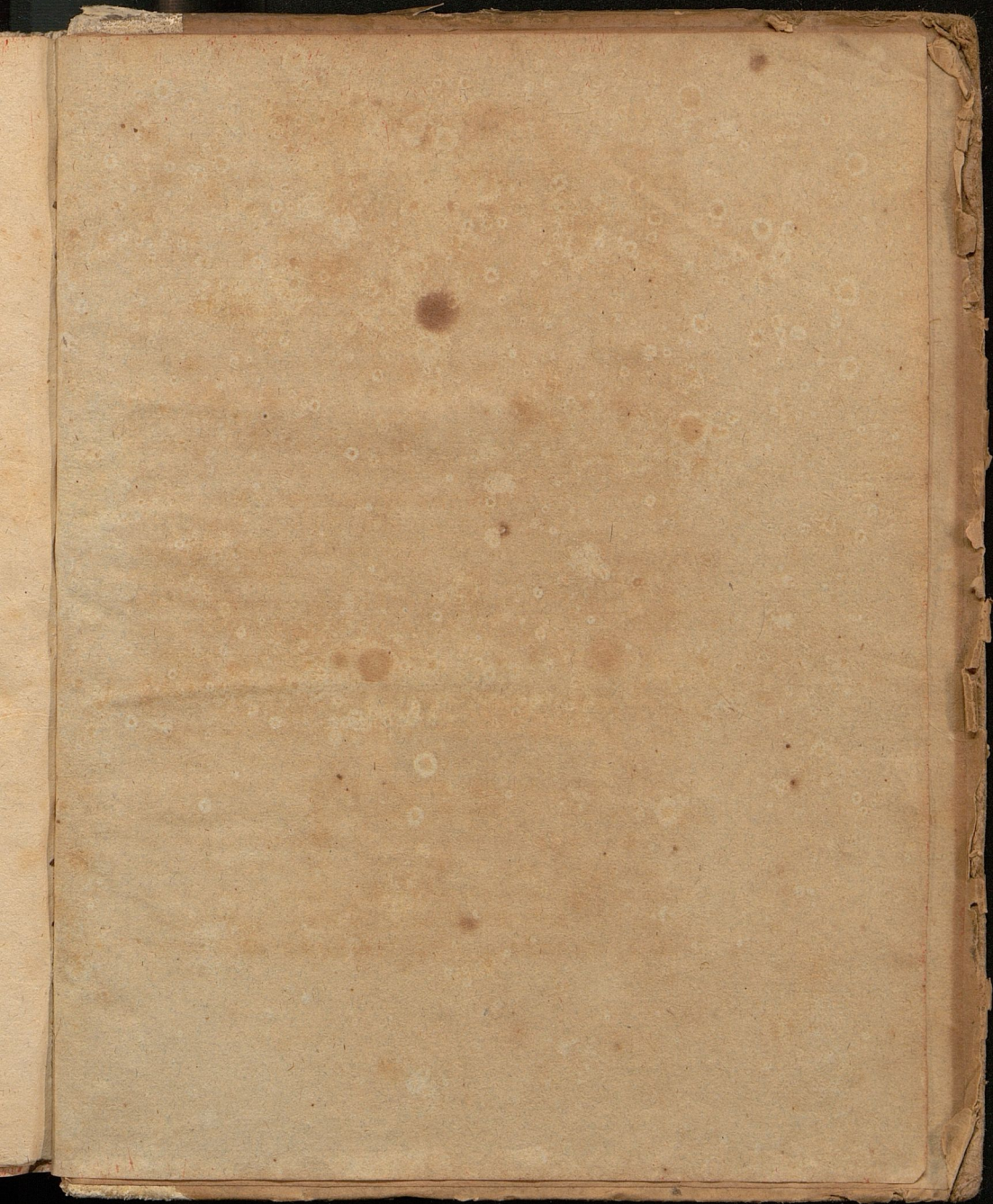
tum contractum expellere nequit. In summa juris ratio & æquitas passim exigit, ut Conductor durante contractu etiam contra singularem successorem in possessione suâ defendatur, cujus in judiciis Christianis meritò potior habenda est ratio *l. placuit 8. Cod. de judic. l. 90. ff. de R. I.* Sicut igitur ob hanc æquitatem Belgarum & aliarum civitatum Statutis hæc parœmia: *Huyr gaet voor Koop*: recepta est *Vinn. in §. ult. instit. de loc. & cood. Grot. lib. 3. introd. c. 19. Gudelin. de jure noviss. l. 3. c. 7. Grenewegen de LL. abrogatis in l. 9. Cod. de loc. & cond. & alii ibidem allegat. Dd.* Ita etiam in nostra Facultate secundum illam subinde pronunciamus; idque meritò: Ubi enim Jus Civile peccatum fovet, in foro Christiano attendi non debet *c. ult. X. de præscript. ibique Canonista comm.* Et veterum quorundam Jctorum sententiâ, quasi communis error jus faciat, jamdudum explosâ, communis schola rectè statuit, quod à communi opinione, si manifesto errore & iniquitate laborare deprehendatur, in judicando recedi possit ac debeat *per l. 5. §. 2. ff. de impens. in res dot. fact. Mascard. de prob. vol. 3. concl. 1138. num. 3. & 6. Hartman. Pistor. lib. 2. quæst. 36. num. 3. & lib. 3. quæst. 1. num. 38. Nebelkrâ lib. 1. decis. 1. Steph. Nathen. de justit. Vuln. in opin. c. 3. num. 2. Habn. ad Wesenbec. tit. ff. de usucap. num. 14. Struv. syntagm. jur. civ. exerc. 2. th. 51.* Rectè omninò: Sicut enim minimè sunt mutanda quæ interpretationem certam (non erroneam) semper habuerunt *l. 23. ff. de LL.* ita è contrario, quod non ratione introductum ed errore pri-
mum,

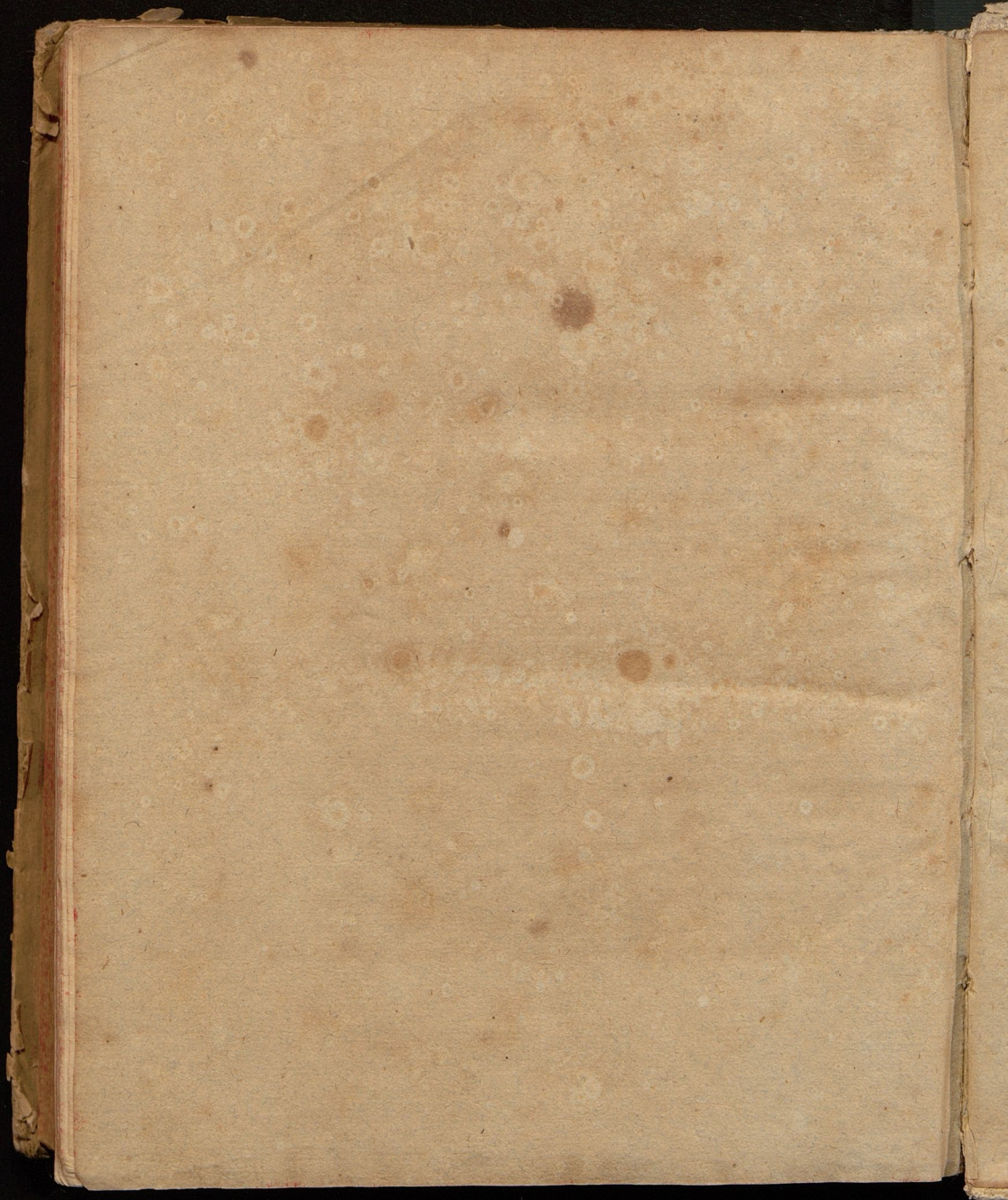

num, deinde consuetudine obtentum est, in aliis similibus non obtinet l. 39. ff. eod. Et quid multis? Imp. Justinianus secundum erroneam & iniquam sententiam, ut ut multitudine authorum receptam, judicare nominatim prohibet, & è contrario unius opinionem quamvis singularem, modo æquiorum & veriorum, in judicando attendendam præcipit in l. 1. §. 6. Cod. de vet. jur. enucl. verb. Sed neque ex multitudine auctorum, quod melius aut æquius est, judicatote, cum possit unius forsitan & deterioris sententia & multas & majores in aliqua parte superare. Quod ipsam etiam Jus Divinum inculcat Levit. 23. vers. 2. Sicut igitur sententia: Rauff hebt Miethe nicht auf: ut ut singularis non tantum æquitati naturali, sed etiam juri communi convenientior est, ita etiam secundum eam non attendenda opinione contraria, quamvis communi, in foro Christiano pronuntiandum esse merito concludo, & monito Apostoli: Ne quis opprimat ac defraudet fratrem suum in negotio, propterea, quod ultor est Dominus de omnibus his: Epist. 1. ad Thessalon. c. 4. vers. 6. discursui huic colophonem impono.

FINIS.

00 A 6400

vd 18

ULB Halle

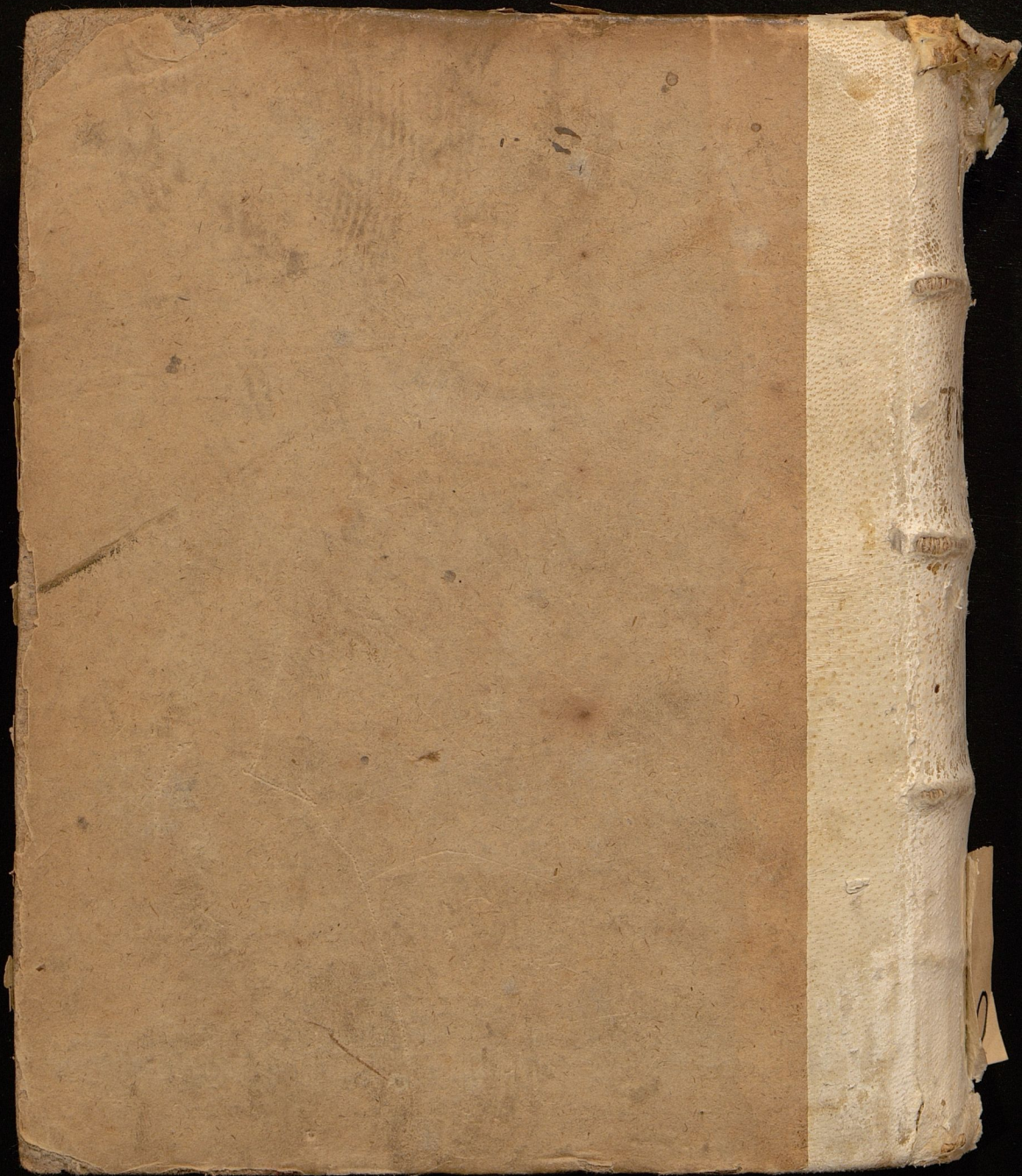
002 927 926

3

VD 17

MNE
toru
ergo
est.
ente
D.
LL
I.
Epi
tum
de ju
posi
leru
II
, qu
& ha
an
nem
n d
o d
alis

B.I.G.
Farbkarte #13

ib

Kauff
hebt Miethe nicht auff/
SIVE
COMMENTATIO,
Ad L. Emptorem 9. Cod. de loc. & cond.
QVA
Communis sententia & hinc enata vul-
garis parcemia:
Kauff geht vor Miethe:
Denuò & fufius refellitur,
AUCTORE
HERMANNO ZOLLIO,
Jcto, Confiliario Haffiaco & Professore Juris in
Academiâ Haffo-Schaumburgicâ Primario.

Anno *1705.*

FRANCOFURTI & LIPSIAE,
Prostat NICOLAI FORSTERI, Bibliopol. Hannov.
RINTHELII,
Sumptibus & Typis HERMANNI AUGUSTINI ENAX, Acad. Typ.

